

Súd: Okresný súd Ružomberok
Spisová značka: 11P/79/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5921201133
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Lacková
ECLI: ECLI:SK:OSRK:2022:5921201133.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Ružomberok sudkyňou JUDr. Petrou v právnej veci manžela/otca: Mgr. L. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. XXX, XXX XX E. K., t.č. F. XXX, XXX XX E. K., práv. zast.: JUDr. Gabriela Kľačanová, advokátka, so sídlom AK A. Kmeťa 10511/17, 036 01 Martin proti manželke/matke: Mgr. I. B., rod. G., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. XXX, XXX XX E. K., t.č. I. XXX/XX, E. Q., zast. JUDr. Katarína Kuchárová, advokátka, so sídlom: Revolučná 18, 031 05 Liptovský Mikuláš, v konaní o návrhu manžela/otca na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom: Q. B., nar. XX. XX. XXXX a Z. B., nar. XX. XX. XXXX, toho času bytom ako otec a K. B., nar. XX.XX.XXXX, toho času bytom ako matka, mal. deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, na čas po rozvode manželstva, takto

r o z h o d o l i :

I. Manželstvo účastníkov manželov L. B., nar. XX.XX.XXXX a I. B., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, uzatvorené dňa 04.10.2008 v Ružomberku, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Ružomberok, vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XXX, r o z v á d z a .

II. Maloletý Q. B. a maloletá Z. B. sa na čas po rozvode manželstva z v e r u j ú do osobnej starostlivosti otca.

III. Obaja rodičia budú maloleté deti Z. a Q.a z a s t u p o v a ť a s p r a v o v a ť ich majetok v bežných veciach.

IV. Matka j e p o v i n n á prispievať na výživu maloletého Q.a výživným vo výške 120,- eur mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca maloletého dieťaťa, počnúc od právoplatnosti výroku tohto rozsudku o rozvode manželstva.

V. Matka j e p o v i n n á prispievať na výživu maloletej Z. výživným vo výške 100,- eur mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca maloletého dieťaťa, počnúc od právoplatnosti výroku tohto rozsudku o rozvode manželstva.

VI. Matka j e o p r á v n e n á stretávať sa s maloletým Q.om a maloletou Z. každý piatok v nepárnom kalendárnom týždni od 14.30 hod, kedy si maloleté deti prevezme v škole, ktorú maloleté deti navštevujú, do 18.00 hodiny, kedy maloleté deti odovzdá otcovi v mieste bydliska otca a každú nedeľu v nepárnom kalendárnom týždni od 11.00 hod., kedy si maloleté deti prevezme od otca v mieste bydliska otca, do 16.00 hod., kedy maloleté deti odovzdá otcovi v mieste bydliska otca.

VII. Maloletý K. B. sa na čas po rozvode manželstva z v e r u j e do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá sa bude realizovať v pravidelných týždenných intervaloch tak, že matka bude zabezpečovať starostlivosť o maloletého K.a vždy od piatka v nepárnom kalendárnom týždni od 15.00 hod., kedy si maloletého prevezme v predškolskom, resp. v školskom zariadení, ktoré maloletý

navštevuje, do nasledujúceho piatka v párnom kalendárnom týždni do 15.00 hod. a otec bude zabezpečovať starostlivosť o maloletého K.a vždy od piatka v párnom kalendárnom týždni od 15.00 hod., kedy si maloletého prevezme v predškolskom, resp. školskom zariadení, ktoré maloletý navštevuje do nasledujúceho piatka v nepárnom kalendárnom týždni do 15.00 hod.

VIII. V prípade, ak maloletý nebude v piatok zo závažných dôvodov v predškolskom, resp. školskom zariadení, sú rodičia p o v i n í si túto skutočnosť bezodkladne oznámiť a odovzdanie dieťaťa sa bude realizovať v stanovenom čase, v mieste bydliska toho z rodičov, ktorému bude starostlivosť končiť.

IX. Obidvaja rodičia budú maloletého K.a z a s t u p o v a ť a s p r a v o v a ť jeho majetok v bežných veciach.

X. Matke sa počas trvania striedavej starostlivosti vo vzťahu k maloletému K.ovi výživné n e u r č u j e .

XI. Otcovi sa počas trvania striedavej starostlivosti u r č u j e výživné na maloletého K.a vo výške 100,- eur mesačne, ktoré je otec p o v i n ý platiť k rukám matky vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa, počnúc od právoplatnosti výroku tohto rozsudku o rozvedení manželstva.

XII. Daňový bonus a rodinné prídavky na maloletého K.a bude p o b e r a ť matka.

XIII. U k l a d á otcovi maloletých detí povinnosť informovať matku maloletých detí o podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí Q.a, Z., K.a, ktoré si rodič nevie, resp. nemôže obstaráť včas sám, t.j. náhle zhoršenie zdravotného stavu, krúžky, záujmové aktivity, zápasy, súťaže, vystúpenia, zdravotné prehliadky, vyšetrenia logopedické a iné odborné sedenia, resp. terapie jedenkrát týždenne, vždy vo štvrtok písomne formou sms- správy alebo emailu.

XIV. U k l a d á matke maloletých detí povinnosť informovať otca maloletých detí o podstatných veciach týkajúcich sa maloletého K.a, ktoré si rodič nevie, resp. nemôže obstaráť sám, t.j. náhle zhoršenie zdravotného stavu, krúžky, záujmové aktivity, zápasy, súťaže, vystúpenia, zdravotné prehliadky, vyšetrenia logopedické a iné odborné sedenia, resp. terapie jedenkrát týždenne, vždy vo štvrtok písomne formou sms-správy alebo emailu.

XV. U k l a d á matke, otcovi a maloletým deťom Q.ovi a Z. výchovné opatrenia, a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu a inému psychologickému poradenstvu realizovanému prostredníctvom Centra pre deti a rodinu Ružomberok, Kalvárska 35, Ružomberok, za účelom zabezpečenia riadnej výchovy maloletých detí, komunikácie medzi rodičmi navzájom a medzi matkou a maloletými deťmi, za účelom obnovenia a zlepšenia vzájomných vzťahov medzi rodičmi a za účelom obnovenia a zlepšenia vzťahu matky s maloletými deťmi v rozsahu 30 hodín.

XVI. U k l a d á matke a otcovi maloletých detí povinnosť spolupracovať s uvedeným zariadením.

XVII. P r i z n á v a štátu voči manželovi/otcovi náhradu trov konania vo výške 366,69 eur, ktorú je povinný zaplatiť v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Ružomberok.

XVIII. P r i z n á v a štátu voči manželke/matke náhradu trov konania vo výške 366,69 eur, ktorú je povinná zaplatiť v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Ružomberok.

XIX. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom podaným na Okresnom súde Ružomberok dňa 28.06.2021 sa manžel domáhal rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvedení manželstva. Uviedol, že s manželkou uzavreli manželstvo dňa 04.10.2008. Z manželstva pochádzajú tri mal. deti Q., Z. a K.. S manželkou však už dlhšiu dobu spolu nežijú ako manželia. Približne pred desiatimi rokmi došlo medzi nimi k vzťahovým problémom najmä pre neznášanlivú a konfliktnú povahu manželky, ktorá

neustále vyvoláva nezhody, hádky a protivenstvá nielen v rodine, ale aj v zamestnaní alebo v kontakte so susedmi. Spočiatku sa snažil nezhody s inými ľuďmi riešiť, zjemňovať a vzťahy napravovať a manželku tým ospravedlňoval. Postupne však došlo medzi nimi, ako manželmi, k úplnému citovému odcudzeniu, z jeho pohľadu najmä pre rozdielnosť pováh a pre odlišné názory na usporiadanie rodiny, vedenie domácnosti a výchovu detí. V poslednej dobe navyše manželka nevyberaným spôsobom útočí na ich spoločné maloleté deti, ponižuje ich, vulgárne a hrubo im nadáva, znižuje ich sebavedomie, kričí na nich, bez odôvodnenia ich trestá, čo nie je v záujme maloletých detí a zabezpečenia ich riadneho vývoja. Nakoľko sa situácia neustále zhoršuje a vyhrocuje a stáva sa neznesiteľnou, rozhodol sa podať na súde návrh na rozvod manželstva. S manželkou trávia spolu minimum času. Starostlivosť o maloleté deti vie zabezpečiť, odmalička sa o ne staral, chodil a chodí s nimi v prípade potreby k lekárovi, do školy, na krúžky a podobne, preto navrhuje, aby mal. deti boli zverené do jeho osobnej starostlivosti na čas po rozvode manželstva. Súčasne vie urobiť všetky domáce práce súvisiace s vedením domácnosti. Vie zabezpečiť potreby spoločných maloletých detí lepšie, ako ich matka. Maloleté deti o situácii medzi nimi ako rodičmi vedia a vyjadrili sa, že chcú ostať s ním. Manželstvo v súčasnej dobe vidí ako úplne nefunkčné a je hlboko vnútorne presvedčený o tom, že manželstvo je už len formálnym zväzkom a už dlhšiu dobu neplní žiadnu zo svojich funkcií. Ich vzájomný vzťah ako manželov je trvalo a vážne narušený a rozvrátený, pričom ani do budúcnosti nie je možné očakávať obnovenie vzájomného manželského spolužitia. Podanie návrhu nie je z jeho strany unáhleným rozhodnutím, toto si dôkladne zvážil, kým dospel k rozhodnutiu podať návrh o rozvod manželstva na súd. Nemá záujem na obnovení manželského spolužitia s manželkou. Pokiaľ ide o majetkové pomery, uviedol, že jeho čistý mesačný príjem predstavuje približne 1.700,- eur, manželkin čistý príjem dosahuje približne 800,- eur. Navrhol, aby súd ich manželstvo s manželkou rozvedol a pre prípad rozvodu manželstva zveril maloleté deti Q.a, Z. a K.a na čas po rozvode manželstva do osobnej starostlivosti jeho, ako otca mal. detí, s právom zastupovať a spravovať majetok mal. detí v bežných veciach pre oboch rodičov. Zároveň navrhol, aby súd upravil stretávanie matky s mal. deťmi. Pokiaľ ide o výšku výživného, navrhol, aby súd určil matke povinnosť prispievať na výživu mal. Q.a výživným vo výške 130,- eur mesačne, na mal. Z. výživným vo výške 120,- eur mesačne a na mal. K.a výživným vo výške 110,- eur mesačne.

2. Uznesením č.k. 11P/79/2021-25 zo dňa 27.07.2021 súd ustanovil mal. deťom kolízneho opatrovníka Úrad práce, soc.vecí a rodiny Ružomberok.

3. Manželka sa k návrhu vyjadrila dňa 30.08.2021. S návrhom manžela na rozvod manželstva súhlasila. Nesúhlasila však so zverením všetkých troch mal. detí do výlučnej osobnej starostlivosti ich otca, teda jej manžela. Napriek súhlasu s rozvodom manželstva podotkla, že o úmysle manžela podať návrh na rozvod manželstva nevedela. Manželstvo bolo uzavreté z lásky a ich spolužitie ako rodiny bolo vždy pomerne stabilné s občasnými nezhodami, ktoré sa však podľa jej názoru netýkali podstatných vecí fungovania rodiny, ani výchovy mal. detí, nakoľko na tej sa vedeli vždy s manželom dohodnúť, resp. zhodnúť. Nestotožnila sa tak s dôvodmi rozvratu manželstva, uvedenými manželom, a to odlišné názory na usporiadanie rodiny, vedenie domácnosti a výchovu detí. Všetky tri mal. deti boli plánované a prijaté do rodiny s láskou. Prevažnú časť starostlivosti o domácnosť, ako upratovanie, pranie a varenie a tiež starostlivosť o spoločné mal. deti, ich prípravu do školy a podobne zabezpečovala a zabezpečuje prevažne ona. Taktiež rodine varí často aj teplé večere. Manžel zabezpečuje najmä kosenie trávy okolo rodinného domu, pričom od septembra 2010 do júla 2016 bývali v drevodome, čo bol ich prvý spoločne postavený rodinný dom a od augusta 2016 bývajú v novo postavenom bungalove, čo je druhý ich spoločne postavený rodinný dom. Na nákupy do domácnosti chodia s manželom prevažne spoločne. Manžel je pracovne vyťažovaný, kedy t.č. pracuje na plný úväzok na pozícii riaditeľa Zariadenia pre seniorov a domova soc. služieb v Liptovských Sliachoch a taktiež na čiastočný úväzok ako sestra v Univerzitnej nemocnici Martin na klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny. V nedávnej minulosti mal manžel dokonca až tri zamestnania. Poprela tvrdenia manžela, že jeho čistý mesačný príjem je 1.700,- eur, nakoľko pravdou je, že jeho čistý mesačný príjem z oboch zamestnaní je spolu vo výške 2.100,- eur. Ona vždy manžela podporovala v jeho kariére a snažila sa mu v rodine vytvoriť možnosti, aby sa mohol pracovne realizovať a tým aj finančne zabezpečiť rodinu. Ona pracovala do augusta 2020 ako sestra v Univerzitnej nemocnici Martin a od septembra 2020 do 31.08.2021 ako učiteľka na Strednej zdravotníckej škole v Liptovskom Mikuláši, kde bola zamestnaná na zastupovanie počas materskej dovolenky kolegyne. V súčasnosti pracuje na Strednej zdravotníckej škole v Ružomberku na pracovnej pozícii učiteľka. Jej čistý mesačný príjem je vo výške 750- 800,- eur. Rázne poprela tvrdenia manžela, že má nejaké problémy v kolektíve, v práci a v kontakte so susedami. V tomto smere predložila súdu aj svoje hodnotenia ako zamestnankyne od riaditeľa Strednej zdravotníckej školy v Liptovskom Mikuláši.

Nie je pravda, že ako rodina trávili spolu minimum času, nakoľko vždy fungovali spoločne ako rodina. Ako rodina vždy spoločne chodili na výlety do prírody, do ZOO, na hrady a zámky a teda trávili voľný čas vždy spoločne. Aj počas týchto posledných prázdnin trávili čas vždy s deťmi spoločne, prevažne na turistike a vychádzkach v Demänovskej doline, v Hrabove, v Čutkovej doline a na Roháčoch. Každé ráno spoločne s deťmi vyrážali z domu, kedy ona najmladšieho syna zanesla do škôlky, následne ju manžel odviezol na vlakovú stanicu, odtiaľ dochádzala do Liptovského Mikuláša do práce a on následne autom vozil deti do školy a následne išiel do práce v Liptovských Sliačoch. S manželom intímne žili do júla 2021, pričom posledný intímny styk mali 21.08.2021. Podľa nej skutočným dôvodom podania návrhu navrhovateľa, teda jej manžela, je možný mimomanželský pomer, resp. nejaká známosť, nakoľko posledné mesiace zaregistrovala zmenu v jeho správaní najmä, čo sa týka väčšieho dbania na jeho zovňajšok, častého sledovania a najmä schovávaní mobilného telefónu. Nesúhlasí, aby ich spoločné tri mal. deti boli zverené do výlučnej osobnej starostlivosti manžela. Nespochybňuje, že manžel sa vie o deti postarať, avšak prevažná časť starostlivosti bola vždy na nej, pričom im pomáhali aj jej rodičia, aj k lekárom s deťmi chodila prevažne ona, resp. chodili spoločne, keďže majú len jedno auto. Manžel išiel s deťmi k lekárovi sám skôr výnimočne. Manželovi rodičia sa s nimi ako rodinou takmer vôbec nestretávali. V rodinnom dome, kde bývajú od augusta 2016 boli len 1x, a to pri príležitosti prvého svätého prijímania najstaršieho syna. Odkedy však manžel podal návrh na rozvod, častejšie začal brávať najstaršieho syna k svojim rodičom, čo ona vníma ako manipuláciu z jeho strany, aby si syn „zvykol“ na nové prostredie. Má vedomosť aj o tom, že najstarší syn sa vyjadril, že v prípade rozvodu manželstva chce zostať s otcom. Uvedené však ona vníma ako manipuláciu zo strany manžela. Všetky tri ich deti mali medzi sebou dobrý súrodenecký vzťah, nie sú medzi nimi veľké vekové rozdiely a určite by nebolo v ich záujme, aby boli odtrhnuté od ktoréhokoľvek rodiča, tobôž od milujúcej matky, prípadne, aby boli rozdelené. Nespochybňuje, že by sa manžel v prípade rozvodu vedel o deti postarať a zabezpečiť si bývanie. Takú možnosť má však aj ona. Svoje deti miluje, stará sa o ne od malička a má s nimi vytvorený pekný vzťah, aj keď najstarší Q. si teraz prechádza náročnejším obdobím. Nevie si však predstaviť, že by ich mala vídať len 2x v mesiaci, ako to navrhuje navrhovateľ, teda jej manžel. Pre prípad rozvodu manželstva navrhla zveriť všetky tri mal. deti do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Má za to, že takáto úprava je plne v záujme mal. detí a dokáže aspoň čiastočne zmierniť negatívne dopady rozvodu na ne. V prípade striedavej osobnej starostlivosti s prihliadnutím na skutočnosť, že manžel má približne o trojnásobok vyšší príjem ako ona, navrhla, aby mu bola určená povinnosť platiť výživné vo výške 130,- eur na mal. Q.a, 120,- eur na mal. Z. a 110,- eur na mal. K.a. Ďalej k majetkovým pomerom uviedla, že jej manžel má približne trojnásobne vyšší príjem ako ona, preto zo svojho príjmu hradí prevažnú časť nákladov na domácnosť, a to vodu vo výške 35,- eur mesačne, elektriку vo výške 120,- eur mesačne, koncesionársky poplatok vo výške 4,64 eur mesačne, internet vo výške 20,- eur mesačne, leasing na auto vo výške 265,- eur mesačne a úver pre firmu vo výške 80,- eur mesačne, hypotéku vo výške 600,- eur mesačne a spotrebný úver vo výške 50,- eur mesačne. Ona zo svojho príjmu si hradí telefón vo výške 35,- eur mesačne a cestovné do práce zhruba 50,- eur mesačne. Taktiež zo svojho príjmu hradí stravu vo výške 200,- eur mesačne, kozmetiku a drogériu vo výške 100,- eur mesačne a oblečenie vo výške asi 100,- eur mesačne. Výdavky na deti hradia spoločne s manželom. Mal. Z.a je astmaticka a berie lieky, navštevuje ZŠ, stravuje sa v školskej jedálni, taktiež chodí do školského klubu detí. Mal. Q. taktiež navštevuje ZŠ (t.č. 8.ročné gymnázium), kde sa stravuje v školskej jedálni. Q., aj Z.a navštevujú plavecký krúžok. K. má výdavky na škôlku, ktorú navštevuje. Deti sú inak zdravé, bolo im však diagnostikované zhoršenie zraku, kde sú objednané na očné vyšetrenie v klinike ÚVEA v Martine, kde vstupné vyšetrenie pre jedno dieťa stojí 40,- eur. Ostatné náklady na deti sú bežného charakteru, teda na stravu, ošatenie, drogériu, kozmetiku, prípadne hračky podľa veku.

4. Po prvom pojednávaní nebola medzi manželmi spornou otázka rozvodu manželstva, keď manžel zotrval na podanom návrhu na rozvod manželstva a manželka v tejto časti s návrhom súhlasila. Spornou však ostala otázka úpravy práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode manželstva, keď otec naďalej zotrval na podanom návrhu a teda trval na zverení všetkých troch mal. detí do svojej osobnej starostlivosti, nakoľko deti sú teraz jeho prioritou. Poukázal na neprimerané správanie sa matky k deťom, keď sa nie raz stal svedkom toho, ako o deviatej večer dáva matka deťom k uchu vysávač, že majú vysávať alebo že do nich kopala a podobne. Často mu taktiež deti plakali aj v aute a rozprávali rôzne veci. On oslovil aj viacero psychológov, kontaktoval tiež mediátora, úrad práce, avšak žiadny psychológ mu v tomto smere, najmä ohľadne detí nepomohol, nakoľko bol potrebný súhlas matky v prípade diagnostiky alebo podania správy a matka takýto súhlas nechcela dať, resp. sa nechcela podrobiť takémuto vyšetreniu. Matka zotrvala na svojich tvrdeniach zo svojho vyjadrenia k návrhu aj na pojednávaní, keď naďalej mala za to, že v najlepšom záujme detí je, aby boli zverené do

striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. V prípade, ak s týmto otec nebude súhlasiť, navrhla ich zverenie pre prípad rozvodu manželstva do svojej osobnej starostlivosti. Rodičom bolo odporučené psychologické poradenstvo cez Referát poradensko-psychologických služieb cez Úrad práce, soc. vecí a rodiny Ružomberok. Poskytnuté psychologické poradenstvo nevedlo k urovneniu vzťahov v rodine, ani k správne mu pochopeniu rodičovskej role. Otec iniciatívne na vlastné náklady absolvoval s mal. Q.om a mal. Z. psychologické vyšetrenie u Doc. PhDr. F. U., PhD. MBA, m.prof., klinický psychológ pre dospelých a detí. Následne na základe odporúčania psychologičky opustil spoločnú domácnosť spolu s mal. Z. a mal. Q.om. Zároveň navrhol nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd všetky tri mal. deti dočasne zveril do jeho osobnej starostlivosti (otca), a to až do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode manželstva. Zároveň, aby týmto neodkladným opatrením bola matke uložená povinnosť platiť výživné na mal. deti v nevyhnutnej miere, a to po 40,- eur mesačne. K návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia priložil aj ďalšie správy a potvrdenia, najmä správu od detskej lekárky mal. detí a potvrdenia zo školských, resp. predškolských zariadení, ktoré mal. deti navštevujú. Reakciou matky na podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zo strany otca bol jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd všetky tri mal. deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá by sa vykonávala v týždenných intervaloch. Zároveň navrhla upraviť stretávanie s mal. deťmi počas prázdnin a sviatkov, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci rozvodu manželstva a o úpravu práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode manželstva. Ďalej navrhla, aby otec počas dočasnej striedavej osobnej starostlivosti bol povinný prispievať na výživu mal. Q.a výživným vo výške 130,- eur mesačne, na mal. Z. vo výške 120,- eur mesačne a na mal. K.a 110,- eur mesačne.

5. Okresný súd uznesením č.k. 11P/79/2021-194 zo dňa 26.10.2021 návrh otca a návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Proti predmetnému uzneseniu bolo tak zo strany matky, ako aj otca podané odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 10CoP/72/2021-457 zo dňa 28.02.2022, a to tak, že mal. Q.a a mal. Z. dočasne zveril do osobnej starostlivosti otca, mal. K.a zveril dočasne do osobnej starostlivosti matky. Zároveň upravil stretávanie sa matky s mal. Q.om a Z. a stretávanie sa otca s mal. K.om. Platnosť neodkladného opatrenia krajský súd určil najneskôr do právoplatného rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k mal. deťom na čas po rozvode manželstva rodičov. Tým došlo k dočasnej úprave práv a povinností rodičov k mal. deťom na čas do rozvodu manželstva. V konaní o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode manželstva súd zároveň na základe návrhu oboch rodičov uznesením 11P/79/2021-474 zo dňa 03.01.2022 nariadil vo veci znalecké dokazovanie, ustanovil vo veci znalca z odboru psychológia, poradenská psychológia Mgr. Ivana Moravčíka, na podanie znaleckého posudku. Ani nariadenie neodkladného opatrenia a ustanovenie znalca vo veci nevedlo k upokojeniu celkovej situácie v rodine, k správne mu, resp. čo i len čiastočnému pochopeniu rodičovskej role oboch rodičov. Naopak situácia naďalej eskalovala, keď rodičia naďalej zahľcovali súd množstvom podaniami, správami týkajúcich sa najmä realizácie, resp. nerealizácie styku rodičov s mal. deťmi, resp. bránenia styku jedného alebo druhého rodiča s deťmi, vytvárania obštrukcií, „bonzovania“, sledovania každého kroku, s cieľom zachytiť a následne oznámiť súdu akúkoľvek, čo i len najmenšiu chybu v správaní sa toho druhého rodiča.

6. Uznesením č.k. 11P/79/2021-539 zo dňa 21.04.2022 súd do konania pribral komisára pre deti. Dňa 27.04.2022 zahlásil vstup do konania prokurátor Okresnej prokuratúry Ružomberok.

7. Dňa 29.07.2022 bol súdu doručený znalecký posudok č. 1/2022 vypracovaný znalcom Mgr. Ivanom Moravčíkom, znalcom v odbore psychológia, odvetvie poradenská psychológia. Zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že obaja rodičia sú spôsobilí mal. deti vychovávať. Ďalej bolo konštatované, že vzťah mal. Q.a a mal. Z. je založený na emočne silnom púte, obaja matku odmietajú. Majú z nej strach, ktorý pramení z ich zažitých skúseností, zo správania sa matky v ich prítomnosti, kedy boli buď priamo ohrození jej konaním alebo boli vystavení situácii, kedy bola matka agresívna na iného člena rodiny. Nedôverujú jej, obávajú sa jej prítomnosti a majú tendenciu aktívne sa jej vyhýbať. Ich základná motivácia je predísť tomuto jej konaniu tak, že sa vyhnú priamej interakcii s ňou najmä, pokiaľ by mala byť bez prítomnosti inej osoby. Znalec v závere znaleckého posudku tiež uviedol, že v čase jeho vypracovania nebolo možné jednoznačne konštatovať, že by u niektorého z rodičov bolo prítomné také správanie sa, ktorým by vedome, dlhodobo a účelovo svojimi názormi, výchovnými postupmi viedol mal. deti proti druhému rodičovi, prípadne ich ovplyvňoval v správaní, vo vytváraní názorov, postoj k osobe druhého rodiča, resp. niektorý z rodičov by ovplyvňoval mal. deti voči druhému rodičovi vo forme

psychického alebo citového nátlaku. Úlohou znalca bolo tiež popísať vzájomné súrodenecké vzťahy medzi mal. deťmi, kde popísal vzťah Q.a a Z. ako aktuálne najintenzívnejší, nakoľko žijú aktuálne v spoločnej domácnosti. Q. je pre Z. vzorom v myslení, konaní, má veľký vplyv na to, akým spôsobom bude konať i ona, nakoľko mu bezpodmienečne dôveruje. Taktiež Z. má k nemu silnú pozitívnu citovú väzbu, ako aj mal. Q. má k svojej sestre veľmi pozitívny vzťah. Pokiaľ ide o vzťah Z. a K.a a tiež Q.a a K.a, tento bol charakterizovaný ako významne ovplyvnený pamäťovými stopami z minulosti, kedy ešte tvorili spoločnú domácnosť s matkou. Z. a Q. vnímajú a pamätajú si, že matka na mal. K.a neútočila v ich prítomnosti, majú zažitú aj určitú formu agresie mal. K.a voči nim. Z. tomu k nemu prejavujú pozitívne emócie a túžia po tom, aby tvorili ako súrodenci jeden celok a mali tak možnosť vyrastať v spoločnej domácnosti. Názor mal. K.a nebolo možné prostredníctvom znaleckého vyšetrenia objektívne posúdiť. Vzťah matky k mal. deťom je t.č. poznamenaný okolnosťami, ktoré viedli k návrhu na rozvod manželstva. Mal. Q. a mal. Z. matke nedôverujú, obávajú sa jej prítomnosti a odmietajú s ňou byť. Napriek tomu matka deklaruje, že ich má rada a nikdy by im neublížila. Túži byť s nimi a vytvárať im vhodné podmienky na rozvoj. Vzťah matky k mal. K.ovi je citovo vhodne sytený, matka sa oňho stará, resp. dokáže postarať a mal. K. túto jej starostlivosť prijíma a je v prítomnosti matky rád, resp. nevykazuje známky nespokojnosti, neochoty byť v jej prítomnosti. Vzťah otca k mal. deťom (všetkým trom) je pozitívny, úprimný, emočne vhodne cítený, zameraný na ich potreby a má všetky predpoklady na to, aby sa všetky osoby v tomto vzťahu cítili bezpečne a komfortne. Vzťah rodičov mal. detí je aktuálne v čase vypracovania znaleckého posudku, hlboko narušený, plný nedôvery, obviňovania a výčitiek. Znalec, pokiaľ ide o vzájomný vzťah rodičov uviedol, že pokiaľ by podstúpili obaja rodičia v budúcnosti intenzívnu a dlhodobú terapiu zameranú na zmiernenie týchto ich prejavov, prípadne by ich tento terapeutický proces primäl aj k zmene náhľadu na proces rozvodu, dokázali by byť v budúcnosti viac ústretoví a pravdepodobnosť kooperácie v rámci starostlivosti o mal. deti by bola omnoho väčšia. Znalec sa mal ďalej vyjadriť k jednotlivým formám starostlivosti o mal. deti, keď uviedol, že striedavá osobná starostlivosť pre mal. Q.a a mal. Z. nepredstavuje aktuálne vhodný spôsob usporiadania vzťahov. Naproti tomu striedavá starostlivosť pre mal. K.a sa t.č. javí ako vhodná forma starostlivosti. Vylučná starostlivosť o mal. K.a jeho matkou nie je t.č. v najlepšom záujme dieťaťa, ideálne sa preto javí striedavá osobná starostlivosť oboch rodičov, ktorá by mala zároveň mnoho benefitov. Pokiaľ možno vnímať túto formu starostlivosti cez prizmu rizík, tieto by boli prítomné iba v úvode tejto formy starostlivosti, nakoľko by to znamenalo významnú zmenu pre všetky zainteresované strany, a to najmä zmenu existencie rodičov mal. detí k sebe navzájom, to znamená prekonanie osobných animozít a vytvorenie stimulujúceho prostredia pre všetky mal. deti, pozitívny, prípadne aspoň neutrálny slovník rodičov k tomu druhému v prítomnosti mal. detí. Pri Q.ovi a Z. bola jednoznačne z ich strany prezentovaná vôľa, aby boli obaja zverení do osobnej starostlivosti otca. Vzhľadom na ich vek a rozumové schopnosti možno konštatovať, že sú schopní túto svoju vôľu dostatočne dobre argumentačne zdôvodniť a majú predstavu o benefitoch a rizikách tohto rozhodnutia na kvalitu ich života. Pokiaľ ide o otázku zodpovedanú v bode 19 znaleckého posudku, aký by mala vplyv na mal. deti zmena výchovného prostredia, ak by súd zveril mal. Q.a a Z. do osobnej starostlivosti otca a K.a do osobnej starostlivosti matky, tu znalec konštatoval, že nakoľko takáto situácia fakticky pretrváva už viac ako 9 mesiacov, tento stav je možné z pohľadu detí vnímať ako dlhodobý, preto je možné konštatovať, že potvrdenie tohto stavu a teda zverenie mal. Q.a a Z. do osobnej starostlivosti otca by malo pre nich pozitívny vplyv a významnou mierou by prispelo k ich stabilizácii a progresu v osobnostnom vývoji. Pokiaľ ide o K.a a jeho zverenie do starostlivosti matky, toto by nemalo mať negatívny vplyv, pretože by to neznamenovalo zmenu výchovného prostredia. Znalec v závere znaleckého posudku ešte uviedol, že prípadné rozdelenie detí a teda zverenie Q.a a Z. do osobnej starostlivosti otca a K.a do osobnej starostlivosti matky by dlhodobo významným spôsobom narušilo vzťah súrodencov, čo by malo výrazne negatívne dopady na ich budúcnosť, kvalitu vzájomných vzťahov a rovnako tak ich vzťahov so starými rodičmi z otcovej, i matkinej strany. Rovnako tak by to malo priamy vplyv i na rodičov mal. detí, ktorí by realizovali výchovu mal. detí separátne. Z hľadiska pozitívnej stimulácie do budúcnosti možno uvažovať aj nad takou alternatívou, ktorá by zohľadňovala tieto vyššie uvedené skutočnosti, a to tak, že by boli mal. deti Q. a Z. zverené do osobnej starostlivosti otca a mal. K. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, čím by sa podporil vzájomný kontakt mal. detí a týmto spôsobom by sa zohľadnila aj potreba pozitívnej stimulácie mal. K.a v súvislosti s jeho diagnózou narušená komunikačná schopnosť a zmiernenie prejavov agresívneho správania voči súrodencom pri priamom styku, ktorý udávajú obe mal. deti Q. a Z.. Vytvorila by sa tak i cesta k novej úvahe vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti pre všetky mal. deti, teda Q.a, Z. i K.a, pokiaľ by boli všetci dostatočne dlho v terapeutickom starostlivosti a matka mal. detí by svojou zmenou v správaní vykazovala dlhodobý pozitívny trend v danej oblasti. Samotný otec mal. detí sa vyjadril, že v stretávaní s matkou mal. deťom brániť nebude tak, ako im nebráni v stretávaní teraz. Pokiaľ rodičia mal. detí vytvoria svojimi krokmi

vhodné predpoklady na daný model starostlivosti (aj v rámci budúceho navrhovaného usporiadania vzťahov a formy starostlivosti), je možné usudzovať, že vzťahy medzi súrodencami (a nielen tie) budú vykazovať dlhodobu pozitívny trend.

8. Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie výsluchom manželky/matky, manžela/otca, kolízneho opatrovníka, vyjadril sa Úrad komisára pre deti, ako aj prokurátor Okresnej prokuratúry Ružomberok, súd zisťoval názor mal. detí, ďalej bolo vykonané dokazovanie výsluchom znalca a oboznámením sa s listinnými dôkazmi tvoriacimi súdny spis a to najmä s návrhom manžela, sobášnym listom manželov, rodnými listami mal. detí, uznesením č.k. 11P/79/2021-25 zo dňa 27.07.2021, správami z prešetrenia pomerov z ÚPSVaR Ružomberok zo dňa 26.08.2021, 12.01.2022, 12.04.2022, hodnotením zamestnanca Mgr. I. B. od zamestnávateľa Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš, potvrdeniami o zdaniteľných príjmoch fyzickej osoby I. B. , potvrdeniami o príjme otca a matky mal. detí, vyjadrením manželky k návrhu, potvrdením o podaní oznámenia o spáchaní priestupku od I. B. zo dňa 25.08.2021, návrhmi otca a matky na nariadenie neodkladného opatrenia, záznamom zo psychologického intervencie u Doc. MUDr. U. na podnet rodiča zo dňa 11.10.2021, vyjadrením ošetrojúcej detskej lekárky MUDr. Z., potvrdeniami z plaveckého oddielu a potvrdeniami o návšteve školy mal. Z. a Q.a a charakteristikami žiakov zo škôl, ktoré navštevujú, potvrdeniami a správami z materskej školy, ktorú navštevuje mal. K., správou z poradensko-psychologického procesu od Mgr. F. G. zo dňa 13.10.2021, uznesením OS Ružomberok 11P/79/2021-194 zo dňa 26.10.2021, uznesenie OS Ružomberok 11P/79/2021-204 zo dňa 10.11.2021 o zložení preddavkov na znalecké dokazovanie, lekárskou správou- záznamom od MUDr. J. zo dňa 27.10.2021 z vyšetrenia mal. Q.a a Z., oznámením o podaní trestného oznámenia otcom, lekárskou správou -záznamom z psychologického vyšetrenia matky u Mgr. Q. zo dňa 27.10.2021, listom ÚPSVaR Ružomberok pre rodičov mal. detí zo dňa 18.11.2021, uznesením ORPZ, OKP č. ORP-300/VYS-RK-2021 zo dňa 23.12.2021 o začatí tr. stíhania, záznamom z kontrolného vyšetrenia u MUDr. J. zo dňa 02.02.2022, správou z odborných stretnutí v Nosko Centre ohľadne Z. a Q.a zo dňa 14.02.2022 a 16.02.2022, uznesením KS v Žiline č.k. 10CoP/72/2021-457 zo dňa 28.02.2022, uznesením 11P/79/2021-474 zo dňa 03.01.2022 o ustanovení znalca, uznesením 11P/79/2021-539 zo dňa 21.04.2022, ktorým bol do konania pririaty komisár pre deti, uznesením č.k. 11P/79/2021-540 zo dňa 21.04.2022, správami od rodičov mal. detí ohľadne stretávania sa detí s rodičmi, znaleckým posudkom č. 1/2022 vypracovaným znalcom Mgr. Moravčíkom, uznesením č.k. 11P/79/2021-634 zo dňa 17.08.2022 o priznaní znalečného, vyhlásením matky k osobným, zárobkovým a majetkovým pomerom, vrátane príloh, preukazujúcich majetkové pomery matky a výdavky mal. dieťaťa, vyhlásením otca k osobným, zárobkovým a majetkovým pomerom, vrátane príloh preukazujúcich majetkové pomery otca a výdavky mal. detí, lustráciami v SP ohľadne otca a matky, vyúčtovaním znalečného a náhrady nákladov na úkony znalca v súvislosti s výsluchom znalca na pojednávaní , uznesením č.k. 11P/79/2021-850 zo dňa 04.11.2022, so správou Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, podstatným obsahom spisu 3Em/2/2022, najmä s posudkom vypracovaným pre účely trestného konania od Mgr. B. ohľadne Q.a a Z., pripojený spis 11P/137/2022, kde sa koná o úprave práv a povinností k mal. deťom na čas do rozvodu manželstva, s odpoveďou na žiadosť o poskytnutie údajov zo SP.

9. Manžel/otec na pojednávaní zotrval na podanom návrhu, pokiaľ ide o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode manželstva. Manželstvo je nefunkčné, dôvody rozvratu manželstva naďalej pretrvávajú. Uviedol, že vzťah medzi ním a manželkou je vážne a trvalo narušený a obnovenie manželského spolužitia nie je možné, naopak situácia sa čoraz viac vyhrcoje a rozvrat manželstva prehľbuje. S manželkou už viac ako rok nebyvajú v spoločnej domácnosti, intímne spolu nežijú, ani spolu nehospodária. On iný vzťah nemá. O obnovenie manželského spolužitia už nemá záujem a na rozvode trvá. Pokiaľ ide o mal. deti, pri mal. Q.ovi a mal. Z. zotrval na ich zverení do svojej osobnej starostlivosti, nakoľko ich vzťah s matkou je vážne narušený. On deti aj motivuje k tomu, aby sa s matkou stretávali, aby jej zavolali, resp. zdvihli telefón, ale pokiaľ sú tam určité veci nevy povedané a matka deťom neustále klame, neprizná svoju chybu, tak ten vzťah sa tam ťažko obnoví, resp. napraví. Rád by bol, keby do budúca nastala taká situácia, že by aj mal. deti Q. a Z. mohli byť zverení do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Nemá problém s matkou detí komunikovať, ale ak sa má ich komunikácia obmedziť na to, že matka detí bude na neho neustále útočiť, ohrozovať ho a klamať, nikdy komunikácia nebude medzi nimi na dostatočnej úrovni. Navyše veľa informácií si vie zistiť z dostupných zdrojov (škôlka, škola, Edupage, aplikácia zdravotnej poisťovne,...), bez toho, aby musel byť priamo konfrontovaný s matkou. Myslí si, že matka detí musí mať stanovené presné pravidlá, aby ich mohla dodržiavať, pretože keď tie pravidlá nemá, tak sa s ňou na ničom dohodnúť nedá. Pokiaľ ide o mal.

K.a, tam netrval na jeho zverení do svojej osobnej starostlivosti, nakoľko už rok od rozdelenia spoločnej domácnosti zabezpečuje osobnú starostlivosti o mal. K.a jeho matka. On však má s mal. K.om taktiež pekný vzťah, vie sa o neho postarať, mal. nemá problém u neho prespať a on vie a je schopný zabezpečiť všetky jeho potreby. Taktiež zdôraznil pozitívny súrodenecký vzťah medzi všetkými tromi súrodencami, preto ustúpil od pôvodného návrhu a navrhol zveriť mal. K.a do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Ako vhodný sa mu javil dvojtýždňový interval striedavej starostlivosti. Potvrdil, že medzi ním a matkou detí je ťažká komunikácia a on sa jej z opatrnosti vyhýba. Ohľadne K.a nežiada od matky informácie, ktoré si vie zistiť aj sám. Je pravda, že naproti tomu sa matka informuje od neho ohľadne Q.a a Z. formou SMS-správ, niekedy každý deň, niekedy každý druhý deň. Nie vždy jej hneď odpovie, pretože má aj iné povinnosti, ale vždy sa snaží odpovedať na to, na čo sa konkrétne pýta. Otec sa ďalej vyjadril k poskytnutej pomoci zo strany úradov v prebiehajúcom konaní s tým, že žiadna pomoc, ktorá im poskytnutá bola, nevedla k stabilizácii vzťahov v rodine. V prípade Nosko centra bol on ten, ktorý ukončil s nimi spoluprácu, pretože sa priklonili k manželke a držali stranu jej a neboli objektívni. Vtedy, keď ich bolo najviac treba, sa odtajnil na takmer dva mesiace, strčili hlavu do piesku. V prípade mediácie, ktorú absolvovali v Žiline, táto tiež nedopadla dobre, lebo pokiaľ bola mediátorka na strane manželky, bolo všetko dobré, ale keď manželka videla, že začína postupne mediátorka na viac vecí prichádzať, tak potom už nebola pre ňu dobrá ani ona. Nie je pravda, že by Q.a a Z. vytrhol z ich rodinného prostredia, v ktorom vyrastali bezdôvodne. On iba reagoval na závery vyšetrenie, ktoré s mal. deťmi absolvoval, kde mu psychologička odporučila deti okamžite odvieť od agresora, čím myslela matku detí. Deti boli v tom čase v takom zlom stave, že ak by to neurobil, hrozila im hospitalizácia. Ďalej sa otec v rámci svojho výsluchu vyjadril k majetkovým pomerom, kde zotrval na listinných dôkazoch, ktoré založil do súdneho spisu. Uvedol, že odkedy s matkou detí nebývajú v spoločnej domácnosti, on zabezpečuje všetky potreby mal. Q.a a Z., naproti tomu matka zabezpečuje všetky potreby mal. K.a. V rámci neodkladného opatrenia nebolo rozhodnuté o výživnom do rozvodu manželstva a takéto výživné zo strany matky mal. detí nebolo platené takisto, ako on neplatil výživné na mal. K.a, o ktorého starostlivosť zabezpečovala matka. V prípade zverenia mal. Q.a a Z. do jeho osobnej starostlivosti, ponechal výšku výživného na súd, nejde mu o peniaze. Mal. Q. a Z. majú bežné náklady primerané ich veku, ich zdravotný stav je dobrý a v podstate si nevyžaduje zvýšené náklady. Nosia akurát okuliare, ktoré im zakúpil on. Z. má síce astmu, ktorá bola definovaná ako stresová astma, používala aj spreje, ale za posledného polroka sa situácia našťastie stabilizovala a je to na ústupe a pravidelne spreje nepoužíva, jedine v prípade nejakej väčšej fyzickej záťaže. Q. a Z. navštevujú plavecký krúžok, Q. ešte chodí na platené doučovanie z anglického jazyka. Chcel chodiť na futbal, ale zistil, že tento mu nejde, akoby chcel, tak sa to ukončilo. Taktiež Z. chodila na doučovanie z anglického jazyka, ale aj vzhľadom na finančné prostriedky a s prihliadnutím na skutočnosť, že s anglickým jazykom momentálne Z. problém nemá, už na doučovanie prestala chodiť.

10. Matka na pojednávaní súhlasila s rozvodom manželstva. Potvrdila, že vzťahy medzi ňou a manželom sú trvalo a vážne narušené a nevidí dôvod na obnovenie manželského spolužitia. Intímne spolu s manželom nežijú, nehospodária, ani spolu nebývajú v spoločnej domácnosti. Iného partnera nemá, ale o manželovi sa dozvedá rôzne informácie, že on iné vzťahy mal a má, pričom toto zatajuje a prizná to až vtedy, keď sa rozvedú. Pokiaľ ide o mal. deti, súhlasí so zverením mal. Q.a a mal. Z. do osobnej starostlivosti otca, nakoľko rešpektuje správanie sa mal. detí a ich odmietavý postoj k nej. Má však za to, že najväčší podiel viny na odmietavom postoji mal. detí k nej má práve jej manžel a teda otec detí, ktorý nimi manipuluje. Kým žili v jednej domácnosti, boli to jedni šťastné deti, ktorým v podstate nič nechýbalo. Bol to práve manžel a teda otec detí, ktorý zneužil deti v tom zmysle, že im narozprával o nej rôzne veci a na podklade toho zničil ten vzťah, ktorý ona s deťmi mala. Psychicky taktiež deti upadli, on z nich spravil pacientov, keď začal s nimi navštevovať psychologov, psychiatrov. Situácia sa vyhrotila najmä po tom, čo krajský súd vydal neodkladné opatrenie. Odvtedy sa radikálne zmenil postoj detí k nej. Celú situáciu komplikuje a zhoršuje otec detí, ktorý v podstate pred všetkými úplne inak rozpráva a úplne inak sa správa a koná. Teraz sa správa ako najlepší otec, taktiež aj jeho rodičia, teda starí rodičia mal. detí z otcovej strany sa tvária ako najlepší starí rodičia, pritom sám otec ani nevedel ako deti vyrástli, pretože väčšinu času trávil v práci a takmer celá ťarcha starostlivosti o mal. deti bola na nej ako matke. Ak jej niekto pomohol, boli to práve jej rodičia. Starí rodičia z otcovej strany nemali v podstate 12 rokov o deti žiadny záujem. Uvedomuje si, že vzťah s deťmi, teda pokiaľ ide o Z. a Q.a, je narušený, pretrhnutý, ale ona si cestu k nim opäť a stále hľadá a hľadať bude. Je to pre ňu však ťažké, pretože zo strany otca, sú stále ovplyvňované a manipulované. Pokiaľ ide o mal. K.a, nesúhlasí s jeho zverením do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, navrhuje, aby bol zverený do osobnej starostlivosti jej, ako matky, nakoľko ona je tá, ktorá zabezpečuje starostlivosť o K.a už viac ako jeden rok, teda odvtedy, ako otec odišiel zo spoločnej domácnosti spolu s mal. Q.om a Z.. Poukázala ďalej na to, že dieťa je momentálne

zastabilizované na nové prostredie, v ktorom žije. Z toho odborného hľadiska poukázala na správu z CPPaP, kde striedavá osobná starostlivosť vo vzťahu k mal. K.ovi odporučená nebola. Taktiež z toho osobného hľadiska, keď ona rešpektuje názor mal. detí Q.a a Z., nevidí dôvod na to, aby nerešpektovala názor K.a, ktorý čoraz viac odmieta ísť k otcovi napriek tomu, že ona ho motivuje, aby k otcovi išiel, lebo aj súrodenci sa na neho tešia. Uviedla tiež, že súrodenecké vzťahy a väzby nie sú také, aké boli vykreslené, naopak tak, ako vzťah Q.a a Z. k nej je pretrhnutý, tak aj tie súrodenecké väzby sú narušené, resp. nie sú v takej intenzite, ako by mali byť. Nie sú podľa nej až tak citovo k sebe naviazaní. Vidí to aj pri telefonátoch, keď telefonuje so Q.om a Z., tak iniciatívne si nežiadajú K.a k telefónu, taktiež ich nenapadne, že by K.ovi zavolali. Keď už nechcú počuť ju ako matku, mohli by zavolať aspoň jemu. Matka sa ďalej vyjadrila k svojim majetkovým pomerom, kde odkázala najmä na písomné doklady a vyjadrenia, ktoré sú súčasťou súdneho spisu. Uviedla, že je v jej schopnostiach a možnostiach platiť výživné na mal. Q.a a Z. v prípade, ak budú zverení do starostlivosti otca, po 50,- eur na každé dieťa. Rada by platila viac, ale nevychádza jej to vzhľadom na jej príjem a jej výdavky. Finančne ju zaťažuje splátka poskytnutého leasingu na auto, ktorého vlastníkom je spoločnosť ADOS, a to mesačne vo výške 255,- eur. Toto auto síce nikto nevyužíva, je odparkované na dvore, napriek tomu ten leasing je na nej a platí ho ona. Ona sama využíva auto, ktorého vlastníkom je jej mama, do ktorého kupuje a platí aj pohonné hmoty. Taktiež platí prevádzkové náklady tohto auta. Tieto prevádzkové náklady na auto si však do svojich výdavkov neuviedla. Poberá tiež daňový bonus a rodinné prídavky na mal. K.a. Hradí všetky náklady na mal. K.a takisto, ako otec hradí náklady mal. Q.a a mal. Z., odkedy nebývajú v spoločnej domácnosti. K. chodí na plávanie, ktoré mesačne stojí 21,- eur a na futbal, ktorý stojí mesačne 10,- eur, taktiež škôlka spolu so stravou stojí 38,73 eur mesačne, sumou 22,- eur mesačne je spolplatnený krúžok Kidsfunn Academy, 12,- eur sa platí angličtina v škôlke + pracovný zošit, ktorý na tú angličtinu potrebuje, stál 6,50 eur. Odporúčaná behaviorálna terapia pre mal. K.a - tam jedno sedenie stojí 20,- eur s tým, že K.ovi sú odporúčané dve až tri sedenia mesačne. Ďalšie náklady má K. bežného charakteru na stravu, ošatenie, drogériu, kozmetiku. So zdravotnou starostlivosťou má zvýšené náklady, nakoľko býva častejšie chorý, má častejšie infekty dýchacích ciest. Iné lieky pravidelne neužíva.

11. Na pojednávaní bol vykonaný výsluch znalca, ktorý vo veci vypracoval znalecký posudok. Znalec odpovedal na všetky otázky, ktoré mu boli zo strany účastníkov konania položené, pričom zotrval na záveroch písomne podaného znaleckého posudku. Znalec popísal súrodenecké vzťahy, kde medzi Q.om a Z. je tento súrodenecký vzťah veľmi intenzívny. Pokiaľ ide o mal. K.a, tento sa z tohto hľadiska posudzuje ťažšie, nakoľko jeho priama interakcia vo vzťahu k ostatným dvom súrodencom neprebehla, bol vyšetrovaný samostatne, pozorovaním, ale nevykazoval znaky, že by nejakým spôsobom odmietal alebo bol v odpore vo vzťahu k svojim dvom starším súrodencom. Charakteristika osobnosti mal. K.a je limitovaná diagnostikou ohľadne oslabenia centrálného nervového systému a taktiež separáciou od súrodencov a takisto podmienkami, akým bol vystavený v pôvodnom domácom prostredí. Znalec ďalej uviedol, že v prípade separátnej výchovy a teda rozdelenia súrodencov by podľa neho došlo k oslabeniu a ochladnutiu vzťahov medzi súrodencami, a to nielen medzi súrodencami, ale aj medzi ich rodičmi, ktorí by neboli nútení z tohto pohľadu nejakým spôsobom komunikovať a prevziať na seba rodičovské nielen práva, ale aj povinnosti. Z pohľadu schopnosti postarať sa o mal. deti sú podľa neho obidvaja rodičia schopní sa o mal. deti postarať. Uviedol, že z hľadiska svojej špecializácie nie je oprávnený diagnostikovať posttraumatickú stresovú poruchu u mal. Q.a a mal. Z., ak však deťom bola diagnostikovaná a aj napriek jej zmierneniu (vyňatím z pôvodného prostredia, v ktorom deti vyrastali), ďalej pretrváva, obaja rodičia môžu deťom pomôcť, aby ju ľahšie zvládli, resp. prekonali, a to jednoducho tým, že sa budú rešpektovať, vzájomne si odpustia, a to nielen formálne, ale aj ľudsky. Inak povedané, ak deti budú vidieť, že ich rodičia dokážu medzi sebou fungovať ako rodičia, aj keď nie ako manželia, aj všetky znaky posttraumatickej stresovej poruchy časom vymiznú. Za účelom obnovenia rodinných vzťahov na otázku znalec odporučil párovú terapiu a taktiež rodinnú terapiu. Má za to, že žiadne poradenstvo neuškodí, avšak na druhej strane je to podmienené prístupom osôb k takémuto poradenstvu, inak povedané, ak tam niekto ide s odporom, s cieľom, že sa nič nevyrieši, tak asi to nebude mať taký význam a také výsledky, ako keď to vychádza z vnútra osôb, ktoré sa takémuto poradenstvu alebo terapii podriaďujú, resp. zúčastňujú. Pokiaľ ide mal. K.a, znalec uviedol, že napriek tomu, že sa už dlhšiu dobu nachádza v osobnej starostlivosti matky, prípadná zmena starostlivosti z osobnej starostlivosti matky na striedavú osobnú starostlivosť oboch rodičov, by podľa neho, nemala na mal. K.a negatívny vplyv, ak by rodičia sa vzájomne rešpektovali a zdieľali spolu podstatné informácie ohľadne mal. detí, a to aj napriek tomu, že vzťahy medzi rodičmi sú narušené do veľkej miery. Je potrebné celú situáciu vnímať z pohľadu mal. detí a zabezpečiť sanáciu vzťahov medzi deťmi ako súrodencami, čo by malo vytvárať akýsi základ do budúcnosti, aby bol zabezpečený nielen súrodenecký, ale adekvátny

a primeraný rodičovský vzťah. Práve mal. K. môže dopomôcť k tomu, aby nejakým spôsobom došlo k urovnaniu vzťahov v rodine a následne k vytvoreniu podmienok k tomu, aby do budúcnosti všetky tri mal. deti mohli byť v striedavej starostlivosti oboch rodičov, čo sa do budúcnosti javí ako ideálnym riešením, pokiaľ ide o starostlivosť ku všetkým trom mal. deťom. Najväčší vplyv na prežívanie a správanie sa detí v budúcnosti, taktiež na kvalitu ich ďalšieho života a vývoja má jednak genetika detí od ich rodičov, ako aj vzory správania, ktoré deti od svojich rodičov prevezmú. Znalec záverom vo svojom výsluchu uviedol, že odpustiť neznamená zlyhať, a to by si mali uvedomiť obe strany, teda obaja rodičia, možno práve tým je potrebné začať.

12. Kolízny opatrovník na pojednávaní uviedol, že pokiaľ ide o mal. Z. a Q.a, pre prípad rozvodu manželstva navrhuje, aby boli zverení po rozvode manželstva do starostlivosti otca s právom oboch rodičov zastupovať a spravovať majetok mal. detí, matke navrhol určiť výživné na Q.a vo výške 130,- eur mesačne, na mal. Z. vo výške 110,- eur mesačne. Za súčasného stavu, si myslí, že by bolo vhodné upraviť aj stretávanie Q.a a Z. s matkou adekvátne každú druhú nedeľu od 14.00 hod. do 17.00 hod. a taktiež, by bolo vhodné v rozhodnutí upraviť pravidelný telefonický kontakt vždy v piatok v nejakom časovom rozmedzí. Pokiaľ ide o mal. K.a, navrhol striedavú osobnú starostlivosť v týždenných intervaloch s tým, že pri odovzdávaní dieťaťa by boli potom prítomné aj mal. deti Q. a Z., aby sa zabezpečil aj ten kontakt všetkých troch súrodencov s matkou naraz. Pokiaľ ide o výživné aj počas trvania striedavej starostlivosti vzhľadom na rozdielnosť príjmov otca a matky, navrhol kolízny opatrovník výživné na mal. K.a vo výške 80,- eur mesačne zo strany otca.

13. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Ružomberok pokiaľ ide o mal. Z. a Q.a sa priklonila k súhlasnému stanovisku oboch rodičov a teda, aby tieto dve mal. deti boli na čas po rozvode manželstva zverené do osobnej starostlivosti otca. Pre K.a sa ako najvhodnejšia javí striedavá osobná starostlivosť oboch rodičov, pričom je nepochybný vážny konflikt rodičov, ale možno práve mal. K. bude takou tou spojku, ktorá naopak rodičov a mal. deti zblíži, nie formou partnerského vzťahu, ale formou rodičovstva a zodpovedného prístupu k rodičovstvu.

14. Zástupca komisára pre deti pri svojom vyjadrení na pojednávaní poukázal na Dohovor o právach dieťaťa, podľa ktorého každé dieťa má právo na oboch rodičov a takisto deti majú právo na kontakt s rodičmi a tiež rodičia majú právo na kontakt s deťmi, ktorý by mal byť v ideálnom prípade rovnocenný u oboch rodičov. Vzhľadom však na aktuálnu situáciu navrhol, aby mal. Z. a Q. boli zverení do osobnej starostlivosti otca. Pokiaľ ide o mal. K.a, navrhol ho zveriť do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, aby mal zabezpečený kontakt tak so svojimi súrodencami, ako aj zabezpečený mužský vzor zo strany otca. Stretávanie matky s mal. deťmi (Q.om a Z.) navrhol realizovať za prítomnosti tretej, nestrannej osoby napr. Centra pre deti a rodiny. K výške výživného sa nevyjadril. Vzhľadom na aktuálne pretrvávajúci vážny rodičovský konflikt navrhol uložiť rodičom výchovné opatrenie, ktoré by sa realizovalo formou psychologického poradenstva cez Referát poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, soc. vecí a rodiny Ružomberok.

15. Z ďalších listinných dôkazov mal súd za preukázané uzavretie manželstva medzi manželmi dňa 04.10.2008. Z manželstva sa narodili tri t.č. maloleté deti: Q., nar. XX.XX.XXXX, Z., nar. XX.XX.XXXX a K., nar. XX.XX.XXXX. Posledné spoločné bydlisko manželov bolo na adrese F. XXX, E. K., okr. J.. Manžel/otec je vedený ako zamestnanec v Zariadení pre seniorov a domov soc. služieb Liptovské Sliache od 01.06.2020, kde pracuje na pozícii riaditeľa tohto zariadenia, okrem toho je zamestnancom Univerzitnej nemocnice Martin od 05.09.2006, kde pracuje na skrátenej pracovnej úvazku ako zdravotnícky pracovník, na úseku resuscitačnej starostlivosti ako sestra v trojzmennej prevádzke pri úvazku 0,2. Táto pozícia vyžaduje zodpovedný a obetavý prístup, schopnosť sestry určiť priority pri postupovaní ošetrovateľskej starostlivosti, kde v zmysle pracovného posudku zamestnanca (otca) je nevyhnutnou vlastnosťou sestry rozhodnosť, samostatnosť, flexibilita, manuálne a technické zručnosti a empatia, pričom zamestnanec tieto predpoklady spĺňa. Bola ocenená jeho spolupráca a ochota pracovať nad rámec úvazku v čase pandémie Covid-19. Príjem otca z Univerzitnej nemocnice Martin bol v čistom v mesiaci 10/2021- 474,85 eur, 11/2021- 1.489,61 eur, 12/2021 - 2.417,44 eur, 1/2022 - 492,71 eur, 2/2022 - 372,55 eur, 3/2022 - 404,29 eur, 4/2022 - 375,87 eur, 5/2022 - 272,22 eur, 6/2022 - 339,92 eur, 7/2022 - 296,77 eur, 8/2022 - 256,03 eur a 9/2022 - 265,02 eur. Z pozície riaditeľa Zariadenia pre seniorov a domov soc. služieb Liptovské Sliache bola otcovi vyplatená čistá mzda za 4/22 - 1.120,34 eur, 5/22- 1.621,10 eur, 6/22 - 1.379,99 eur, 7/22 - 1.466,52 eur, 8/22 - 1.677,26 eur a 9/22 - 1.466,82 eur. Otec špecifikoval svoj čistý mesačný príjem za rok 2021 vo výške 2.227,01 eur (DSS) + 878,74 eur (UNM) a

za rok 2022 vo výške 1.332,14 eur (DSS) + 364,90 eur (UNM). Otec je poberateľom rodinných prídavkov a daňového bonusu na mal. Q.a a mal. Z.. Manželia majú v BSM rodinný dom LV č. XXX, k.ú. F., kde pozemok pod rodinným domom parc. č. KN-C XXX/X a XXX/X, LV č. XXX, k.ú. F., je vo vlastníctve manžela/otca. V rodinnom dome nebýva t.č. nikto, udržiavacie náklady v tomto dome hradí manžel/otec. Taktiež spláca hypotekárny úver s mesačnou splátkou 606,95 eur, spotrebný úver s mesačnou splátkou 115,- eur a ďalší spotrebný úver s mesačnou splátkou 33,33 eur. Otec spolu s mal. Q.om a s mal. Z. býva od októbra 2021 u svojich rodičov, kde im mesačne prispieva na bývanie sumou 300,- eur. Mal. Q. je žiakom 8.ročného gymnázia, stravuje sa v školskej jedálni, kde za obedy sa platí 35,- eur mesačne, navštevuje plavecký krúžok, ktorý je spolplatnený sumou 130,- eur za polroka a pravidelne chodí na doučovanie z anglického jazyka, čo predstavuje 12,- eur/hod. (týždenne 2-3 hodiny). Medzi ďalšie záujmy mal. Q.a patrí fitness centrum, kde jednorazový vstup stojí 5,- eur. Zdravotný stav mal. Q.a je dobrý, potrebuje však okuliare, ktoré mu naposledy zakúpil otec v sume 175,- eur. Zo správy z gymnázia, ktoré mal. navštevuje, zo dňa 07.12.2021 je zrejme, že mal. sa v škole javí skôr ako tichý chlapec, ktorý nerád na seba strháva pozornosť, je snaživý, aktívny, snaží sa zapájať do aktivít a prispieť tiež svojimi názormi do diskusii, správanie má slušné a úctivé, ťažšie znáša kritiku. Koncom septembra 2021 boli zo strany triednej učiteľky postrehnuté zmeny v správaní mal. Q.a, pôsobí navonok smutne, sklúčené, zamyslene, vnútorný nepokoj sa u neho prejavil opakovanými bolesťami brucha. V čase podania správy (december 2012) pôsobil mal. podstatne spokojnejším dojmom a vyrovnanejšie, neboli už pozorované žiadne problémy, či už zdravotné, alebo iné. Mal. Z. je žiačkou 4.ročníka ZŠ Svätého Vincenta, dosahuje dobré vyučovacie výsledky, je kamarátska, komunikatívna, správa sa slušne. V správe z 20.10.2021 zo ZŠ bola konštatovaná slabšia komunikácia s rodičmi, ktorí neprejavovali primeraný záujem o Z. výsledky. V správe zo dňa 07.12.2021 bol konštatované podstatné zlepšenie u mal. Z. vo všetkých predmetoch ako aj v príprave na vyučovanie, pôsobí uvoľnenejšie, pokojnejšie, veselšie ako predchádzajúci školský rok. Stravuje sa taktiež v školskej jedálni s mesačným doplatkom za stravu 35,- eur. Navštevuje ŠKD s poplatkom 14,- eur, taktiež chodí na plavecký krúžok, ktorý stojí 130,- eur na polroka. Momentálne ona na doučovanie z angličtiny nechodí. Bola jej diagnostikovaná stresová astma, v súčasnosti v stabilizovanom stave bez potreby pravidelnej medikamentózne liečby. Nosí okuliare, ktoré jej naposledy zakúpil otec v sume 103,- eur. Mal. Q. aj Z. sa v rámci plaveckého krúžku pravidelne zúčastňujú aj plaveckých súťaží, ktoré sa konajú cez víkendy, väčšinou v sobotu a účasť na nich je spolplatnená podľa počtu disciplín (5 - 7 € za jednu odplávanú disciplínu), väčšinou plávajú 3-5 disciplín. Účasť na súťažiach si vyžaduje zvýšené náklady aj na cestovné, stravu. Manželka/matka pracuje ako pedagogický zamestnanec (stredoškolský učiteľ) na Strednej zdravotníckej škole Márie Terézie Schererovej v Ružomberku od 01.09.2021, okrem toho je vedená ešte v spoločnosti ADOS PROTECT- B, s.r.o. od 01.07.2020. Z potvrdenia príjmu matky od jej zamestnávateľa je zrejme čistá mzda matky za 11/21 - 1.159,48 eur, 12/21 - 776,13 eur, 1/22 - 778,96 eur, 2/22 - 778,95 eur, 3/22 - 778,95 eur, 4/22 - 778,95 eur, 5/22 - 822,55 eur, 6/22 - 822,54 eur, 7/22 - 870,20 eur, 8/22 - 1.218,71 eur, 9/22 - 870,20 eur, 10/22 - 870,21 eur. Matka v súčasnej dobe býva aj s mal. K.om u svojich rodičov, kde im mesačne prispieva na bývanie sumou 104,92 eur (aliquotná čiastka z reálnych nákladov). Stravu matka vyčíslila v sume 200,- eur pre seba a mal. K.a. Medzi ďalšie jej výdavky zahrnula hygienu 25,- eur mesačne, mobilný telefón 16,- eur mesačne, benzín 100,- eur mesačne, leasing na osobný automobil 255,58 eur, poplatok za vedenie osobného účtu 6,- eur mesačne, poplatky za odvody z s.r.o. 13,90 eur mesačne. Mal. K. navštevuje materskú školu ZŠ s MŠ Liptovská Teplá, kde mesačné poplatky vrátane stravy sú vo výške 38,- eur, na začiatku školského roka bol zaplatený jednorazový poplatok vo výške 8,- eur, navštevuje plavecký krúžok spolplatnený sumou 125,- eur za polrok (20,83 eur mesačne), pohybový krúžok Kids fun academy vo výške 22,- eur mesačne, futbal vo výške 10,- eur mesačne, krúžok anglického jazyka v škôlke spolplatnený sumou 12,- eur mesačne + jednorazový poplatok 6,50 eur (pracovné zošity). Mal. býva častejšie chorý, v dôsledku čoho má zvýšené výdavky na lieky (matka uviedla 16,76 eur mesačne). Mal. K. ďalej absoljuje sedenia u logopéda, ktoré sú bezplatné a bola mu odporučená behaviorálna terapia v rozsahu 2 - 3 sedenia za mesiac, pričom jedno sedenie je spolplatnené sumou 20,- eur. Mal. K. má oslabený CNS z dôvodu predčasného pôrodu. Zo správy z poradenskopsychologického procesu (ÚPSVaR Ružomberok, RPPS) zo dňa 13.10.2021 vyplynulo, že RPPS uskutočnilo v uvedenom období dve individuálne konzultácie s mal. Q.om a jednu individuálnu konzultáciu s mal. Z., pričom na základe orientačného psychologického posúdenia aktuálneho psychologického rozpoloženia dieťaťa bolo rodičom odporučené absolvovať s mal. Q.om pedopsychiatrické vyšetrenie a psychologické vyšetrenie u klinického psychológa s následnou intenzívnou psychoterapeutickou liečbou. Z ďalšej správy UPSVaR Ružomberok zo dňa 12.01.2022 vyplynulo, že matka v decembri 2021 na stretnutí ukončila spoluprácu s RPPS, kde sa s manželom zúčastňovali dobrovoľných poradensko-psychologických konzultácií. Ako dôvod ukončenia

spolupráce uviedla, že manžel neprejavil záujem o pokračovanie v spolupráci s RPPS a z tohto dôvodu nevidela perspektívu poradenstva len pre ňu bez prítomnosti manžela. Zo správ z odborných stretnutí v Súkromnom centre špeciálno- pedagogického poradenstva Nosko health prevention zo dňa 14.02.2022 a 16.02.2022 vyplynulo, že s deťmi prebehlo niekoľko stretnutí, ktoré sa realizovali na žiadosť otca, z dôvodu zažívaného stresu u detí zo súčasnej rodinnej situácie, aby sa mohli a mali možnosť bezpečne s niekým o svojich pocitoch porozprávať. U oboch detí bola konštatovaná potreba vytvoriť im bezpečné rodinné prostredie. Z ďalšej správy z Nosko centra o priebehu stretnutí z augusta 2022 bolo zistené, že pomoc bola poskytovaná aj naďalej, počas augusta, kde následne došlo k jej odloženiu, prerušeniu, z dôvodu stanoveného termínu pojednávania vo veci rozvodu manželstva a úpravy práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode manželstva. Zo správy, charakteristiky mal. K.a zo ZŠ a MŠ Liptovská Teplá zo septembra 2021 je zrejmé, že mal. má mierne oneskorený rečový a jazykový vývin v porovnaní s rovesníkmi zaostáva v seba obslužných činnostiach. V prípade narušenia jeho činnosti deťmi sa stáva, že reaguje neprimerane agresívne. Deti fyzicky napáda a častuje vulgarnými výjavmi. Zo strany učiteľiek sa vyžaduje zvýšená pozornosť. Inak sa na MŠ dobre adaptoval, v MŠ je spokojný, navštevuje ju rád. Spolupráca s rodičmi je na primeranej úrovni, ako aj ich záujem o deti. Následne v správe zo dňa 11.02.2022 bol konštatovaný mierny posun k lepšiemu u mal. K.a, ktoré z lepšieho bolo konštatované aj v ďalšej správe z roku 2022. Z lekárskej správy MUDr. J. zo dňa 27.10.2021 a 26.10.2021 na základe vyšetrenia mal. Q.a a mal. Z. vyplynulo, že im bola diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha, boli odporúčané predbežné opatrenia na zverenie detí otcovi a začatie vyšetrovania pre podozrenie z týrania. Následne z ďalšej správy zo dňa 02.02.2022 vyplynulo, že mal. Q. aj Z. sa javia s odstupom času, od predchádzajúceho vyšetrenia ako spokojnejší, tenzia je menšia, stále trvá ľahké narušenie kognit. funkcií, pocit nepohody pri stretnutiach s mamou, nálada je subdepresívna, mal. Q. si želá čím skôr vysporiadať domáce pomery, chcel by, aby sa redukovali stretnutia s matkou a aby sa upravilo jej správanie tak, aby sa stretli ako matka a dieťa z lásky, nie na výsluchu, alebo ako napriek robenie otcovi. Mal. Z. sa s matkou nechce stretávať, chce aby mali pokoj, počas vyšetrenia sedela schúlená a bola nadmerne úzkostná. Z lekárskej správy Mgr. Q., kde sa vyšetrenia zúčastnila matka bolo všeobecne konštatované, že pre zdravý vývin a vývoj maloletých detí je dôležité zabezpečiť styk a kontakt s oboma rodičmi. Manželka/matka dňa 17.10.2021 podala oznámenie na ORPZ, OO PZ Liptovská Teplá o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa mal dopustiť jej manžel. Manžel/otec dňa 27.10.2021 na OP Ružomberok podal oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že dochádza k páchaniu trestného činu (podozrenie z týrania mal. detí ich matkou). Na základe uznesenia OR PZ, OKP Ružomberok VS: ORP-308/VYS-RK-2021 zo dňa 23.12.2021 bolo začaté trestné stíhanie pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a.) Trestného zákona. V trestnom konaní bol vypracovaný znalecký posudok, s ktorým súd oboznamoval v rámci konania, z ktorého zároveň nevyplývalo bezprostredne hroziace nebezpečenstvo pre mal deti od ich matky. Z ďalších správ, záznamov, z podaní matky a otca je zrejmé, že napätie a problémy v rodine sa neustále stupňujú, najmä pokiaľ ide o riešenie konfliktov medzi rodičmi cez maloleté deti, resp. v ich prítomnosti, taktiež sú v nich popísané problémy súvisiace so stykom detí s rodičmi (stretávanie mal. Z. a mal. Q.a s matkou, prípadne mal. K.a s otcom, resp. bránenie v styku, vytváranie problémov), kde obaja rodičia sa predbiehajú v uvádzaní skutočností zameraných na to, kto viac detí manipuluje, deptá, psychicky, či fyzicky týra, bráni v stretávaní, nepodáva informácie, vytvára konflikty,...

16. Podľa § 23 ods. 1 a 2 Zákona o rodine (ďalej len „ZR“) súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

Podľa § 18 ZR, manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

Podľa § 24 ods. 1 ZR, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 24 ods. 2 ZR Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 4 ZR súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 24 ods. 5 ZR Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá na právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, môže sa práva na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati domáhať na súde.

Podľa § 25 ods. 1 ZR Rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 25 ods. 2 ZR Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Podľa § 25 ods. 4 ZR Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 62 ods. 6 Zákona o rodine Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

Podľa § 37 ods. 1 Zákona o rodine, nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností.

Podľa § 37 odst. 2 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu

Podľa § 37 ods. 4 Zákona o rodine na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti, osvojiteľom alebo porúčnikovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť povinnosť spolupracovať so zariadením podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom alebo inú povinnosť.

17. Pokiaľ ide o rozvod manželstva, tento je jediným spôsobom zániku manželstva za života manželov. Všeobecnou hmotnoprávnou podmienkou na rozvod manželstva je existencia vážneho narušenia a trvalého rozvratu vzťahov medzi manželmi spôsobujúca nemožnosť plnenia účelu manželstva, t.j. vytvárania harmonického a trvalého životného spoločenstva zabezpečujúceho riadnu výchovu detí a kumulatívne neexistencia ďalšej perspektívy obnovenia manželského spolužitia. Objektívny rozvrat vzťahov znamená, že medzi manželmi je skutočný stav nasvedčujúci nemožnosti plniť účel manželstva, resp. rodiny založenej manželstvom.

18. V predmetnom konaní súd zistil, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené, pričom manželstvo už neplní svoj účel. Manželia nebývajú v spoločnej domácnosti už viac ako rok, žijú oddelené, finančne spolu nehospodária, intímne spolu nežijú, neposkytujú si vzájomnú pomoc a podporu, práve naopak nevedia spolu ani komunikovať a už vôbec nie sa dohodnúť ani o svojich deťoch. Konflikt medzi nimi je tak vážny, že obaja majú vytvorenú svoju verziu rozpadu manželstva, resp. konfliktov, dôvodov hádok, komunikácie, ktorá je odlišná od tej druhej. Vzájomne sa neustále obviňujú, očierňujú,.... a ani pomoc, ktorá im bola poskytnutá zo strany viacerých subjektov počas viac ako rok trvajúceho rozvodového konania nepadla na úrodnú pôdu a to ani napriek tomu, že jej cieľom bolo prioritne zachovať a obnoviť rodinné vzťahy (nie manželské). Spoločenský účel manželstva pritom spočíva vo vytváraní rodinného prostredia vhodného pre výchovu detí, ako aj prostredia, kde manželia žijú spolu vo vzájomnej zhode, citovo zblíženi, poskytujú si pomoc a vzájomnú podporu. Vzájomne sa dopĺňajú.

19. V predmetnom konaní od manželov už nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia, nakoľko obnovenie manželského spolužitia si vyžaduje snahu a záujem o spolužitie z dvoch strán- zo strany oboch manželov, čo vyplýva už zo samotného slova „spolužitie“, čo v prípade predmetného manželstva nie je splnené, nakoľko obaja takéto ďalšie spolužitie striktne odmietajú a nevidia nádej v jeho obnovenie.

20. Pokiaľ ide o úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva, tu súd konštatuje, že z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o mal. deti, obaja sa o deti vedia postarať. V tomto smere nebola spornou otázka zverenia mal. Q.a a Z. do osobnej starostlivosti otca, keď otec takúto formu starostlivosti navrhol a matka súhlasila rešpektujúc názor maloletých detí a ich momentálny odmietavý postoj k nej. Prejavila však záujem o úpravu styku s deťmi. Napriek tomu, že otec prezentuje, že deťom brániť v styku s matkou nebude, pre vážne narušené vzťahy matky s mal. Z. a Q.om sa súd stotožnil s nevyhnutnou potrebou úpravy styku matky s mal. deťmi aspoň v minimálnej miere a to s prihliadnutím na vyhrotené vzťahy v rodine. Aj napriek tomu, že otec prezentoval, že deťom brániť nebude, ak sa budú s matkou chcieť stretnúť, má súd za to, že toto stačiť nebude, naopak je potrebné deti v tomto smere motivovať, resp. niekde začať o to viac, keď s vykonaného dokazovania nevyplýval ani len náznak zákazu styku matky s mal. deťmi. Pokiaľ bolo navrhnuté realizovať styk mal. Q.a a Z. s ich matkou za

prítomnosti tretej nestranej osoby, súd sa s týmto návrhom nestotožnil, nakoľko takáto forma stretávania nepriinesla žiadny efekt v konaní o výkon rozhodnutia. Súd má zato, že aktuálne deťom zo strany matky nehrozí žiadne nebezpečenstvo a v prípade, ak sa matka nejakého konania v minulosti voči svojím deťom dopustila, ktoré má znaky priestupku, ba až trestného činu (čo by bolo prípadne predmetom priestupkového alebo trestného konania), plne si uvedomuje a pociťuje následky prípadného takéhoto svojho konania. Sama prezentovala, že si neustále hľadá cestu k deťom a aj naďalej hľadať chce a to aj napriek intenzívnemu odmietaniu zo strany detí. Súd ešte raz poukazuje na to, že upravil stretávanie matky s mal. Z. a mal. Q. om v nevyhnutnej miere, ktorá má zabezpečiť kontakt detí s matkou a postupne rozvíjanie, obnovovanie ich vzťahov, pričom prihliadol na potrebu styku matky so všetkými jej deťmi naraz, kde práve mal. K. by mohol byť vnímaný ako tretia osoba za účasti ktorej nebudú mať Z. a Q. sa s matkou strach a problém stretnúť. Za súčasnej situácie by nebolo v záujme mal detí upraviť stretávanie s matkou s prespatím, nakoľko je potrebné v prvom rade zabezpečiť stretnutia v pokojnej atmosfére plynule počas dňa a následne stretávania postupne rozširovať aj s prespatím. Ak otec prezentoval, že nebude brániť deťom v styku a stretávaní s matkou, toto svoje tvrdenie môže v plnej miere premeniť na skutočnosť, pokiaľ vzťah matky s deťmi bude postupne obnovovaný a obnovený a stretávanie nebude obmedzené len na úpravu v tomto rozhodnutí, bez potreby zmeny tohto rozhodnutia v časti úpravy styku matky s mal. deťmi. Ak má rodič zdravú osobnosť, má k dieťaťu pozitívny vzťah a má dobrý charakter, potom nebráni dieťaťu v styku s druhým rodičom ani v prípade, ak má voči nemu vlastné osobné výhrady. Takýto rodič totiž chápe, že realizácia styku s druhým rodičom je pre normálny vývoj dieťaťa a jeho celkovú životnú situáciu veľmi dôležitá.

21. Mal. K. a súd zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov na čas po rozvode manželstva, nakoľko z vykonaného dokazovania, tak ako už bolo uvedené vyššie, bolo preukázané, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky a sú spôsobilí sa o mal. dieťa postarať. Na rozdiel od mal. Q. a Z., mal. K. neodmieta ani jedného z rodičov, minimálne nie v takej intenzite a takým spôsobom, ako je to možné vidieť u mal. Q. a Z. vo vzťahu k ich matke. To, že mal. K. preferuje matku, je iba prirodzeným následkom danej situácie, keď od rozdelenia spoločnej domácnosti, teda viac ako rok zabezpečuje osobnú starostlivosť o mal. K. a prevažne matka. Je pravda, že striedavá osobná starostlivosť kladie na rodičov vysoké ľudské osobnostné požiadavky, ktoré rodičia mal. K. a samy o sebe spĺňajú, avšak ich vzájomná nenávisť je tak silná, že nič iné ako rodičovská láska k spoločným deťom ich vzájomnú nenávisť potlačiť nedokáže. Bola to práve matka, ktorá takmer počas celého konania navrhovala a trvala na striedavej osobnej starostlivosti ku všetkým trom deťom, keď však vzhľadom na odmietavé stanovisko Z. a Q. a k jej osobe, upustila zo svojej požiadavky a súhlasila s ich zverením do starostlivosti otca, zároveň však vyslovila nesúhlas, aby mal. K. bol zverený do striedavej osobnej starostlivosti. Taktiež obaja rodičia v priebehu konania na opakovanú otázku položenú zo strany súdu nesúhlasili s prípadným rozdelením detí (v zmysle, že osobnú starostlivosť o dve deti bude zabezpečovať jeden rodič a osobnú starostlivosť o tretie dieťa bude zabezpečovať druhý rodič). Tu súd zároveň konštatuje, že striedavú starostlivosť nemožno chápať ako prostriedok na potrestanie druhého rodiča, ktorý sa o dieťa prevažne osobne sám staral, taktiež nemôže byť na ujmu druhému rodičovi, ktorý takúto možnosť síce nemal, ale snahu o starostlivosť o dieťa vyvíjal a zároveň má vytvorené podmienky pre starostlivosť o dieťa a vie sa o dieťa riadne postarať. Súd zároveň konštatuje, že sú splnené hmotnoprávne podmienky pre nariadenie striedavej starostlivosti v tom zmysle, že obidvaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať, obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem, striedavá osobná starostlivosť je v záujme dieťaťa. Pokiaľ matka a spočiatku aj otec dôvodili v neprospech striedavej starostlivosti nedostatočnou komunikáciou medzi sebou, súd konštatuje, že pri dvoch inteligentných, vysokoškolsky vzdelaných ľuďoch, ktorý pracujú na pozíciách ako rodičia mal. detí (otec na pozícii riaditeľa DSS a matka pedagogický zamestnanec), kde sami pracujú a komunikujú s rôznymi ľuďmi a učia ostatných ako komunikovať, toto nemôže byť dôvod prečo by striedavá starostlivosť nemohla byť nariadená. Od rodičov sa neočakáva, že budú medzi sebou komunikovať ako priatelia, aj keď by to bol ideálny a žiadaný stav, ale v prvom rade ako rodičia mal. detí, s tým že sú si dostatočne vedomí aké dôsledky by mohlo mať zatajenie dôležitých informácií, resp. ich nedostatočné poskytnutie. Pri zverení mal. K. a do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov súd v neposlednom rade prihliadol aj na súrodenecké väzby medzi mal. deťmi. Keď matka dôvodila, že tieto nie sú až také silné ako sa im pripisuje dôležitosť, súd konštatuje, že práve rozdielna starostlivosť (rozdelenie detí), by tieto súrodenecké väzby mohla viac narúšať a nie naopak budovať a posilňovať. Súrodenecké väzby sú o to dôležitejšie, že došlo k rozpadu rodiny založenej manželstvom, keď rodičia s maloletými deťmi nežijú v spoločnej domácnosti. Súdu sa ako vhodný javil týždenný interval striedavej starostlivosti, najmä s prihliadnutím na vek maloletého dieťaťa ako aj na skutočnosť, že dieťa doteraz (viac ako rok) bývalo a prespávalo prevažnú časť týždňa u

matky. Dvojtýždenný interval, ako ho navrhol otec maloletého sa súdu javil ako neprimerane dlhý, kratší interval, vzhľadom na množstvo mimoškolských aktivít, potrebu logopedickej starostlivosti, behaviorálnej terapie a s tým súvisiacu možnú dynamiku zmien v časovom harmonograme mal. K.a a s prihliadnutím na problémy v spontánnej komunikácii medzi rodičmi zas ako neprimerane krátky.

22. Aj napriek uvedenému, súd uložil obom rodičom aj informačnú povinnosť napriek tomu, že táto priamo navrhnutá nebola, resp. jej uloženie ponechali rodičia na úvahe súdu a to najmä kvôli tomu, aby medzi rodičmi nevznikali ďalšie konflikty týkajúce sa najmä intenzity a času poskytovania informácií. Súd obmedzil túto informačnú povinnosť na informácie, ktoré si rodič nemôže obstaráť sám. Keď rodičia, najmä otec prezentovali, že veľa informácií si v súčasnej dobe vedia zaobstaráť a získať aj samy bez toho, aby boli priamo v kontakte, na druhej strane však súd predpokladá, že si rodičia budú, aj vzhľadom na dôvody uvedené v bode 32, poskytovať komplexné informácie, pretože v prvom rade ide o dobro ich maloletých detí. Uložením informačnej povinnosti súd odstránil medzi rodičmi pochybnosti týkajúce sa intenzity a obsahu podaných informácií, ako aj odstránenia jedného z hlavných dôvodov nesúhlasu matky so striedavou osobnou starostlivosťou vo vzťahu k mal. K.ovi. Nemôže predsa žiadny z rodičov blokovať striedavú osobnú starostlivosť len tým, že má rozdielnu predstavu o obsahu a intenzite informovania druhého rodiča. Táto informačná povinnosť bola súdom stanovená 1 x týždenne vždy vo štvrtok, z dôvodu právnej istoty, písomne (SMS, e-mail), v priamej súvislosti so striedaním mal. K.a, kde sa striedavá starostlivosť končí a začína nasledujúci deň, teda vždy v piatok po škôlke a rodičia sa tým pádom nemusia v daný deň ani stretnúť, dôležité informácie však mať budú.

23. Súd nevyklučuje, že ak sa zmenia pomery, môže dôjsť aj k zmene zverenia, resp. k striedavej starostlivosti a to vo vzťahu k všetkým trom mal. deťom, čo by bol zároveň želaný a ideálny stav. Pokiaľ ide o právo zastupovať a spravovať majetok maloletých detí v bežných veciach, súd ponechal toto právo obom rodičom, nakoľko nezistil dôvody, pre ktoré by mal byť niektorý z rodičov z tohto práva vylúčený.

24. Rodičom mal. detí a mal. deťom Q.ovi a Z. bolo uložené aj výchovné opatrenie a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu a inému psychologickému poradenstvu realizovanému prostredníctvom Centra pre deti a rodinu Ružomberok, Kalvárska 35, Ružomberok, za účelom zabezpečenia riadnej výchovy maloletých detí, komunikácie medzi rodičmi navzájom a medzi matkou a maloletými deťmi, za účelom obnovenia a zlepšenia vzájomných vzťahov medzi rodičmi a za účelom obnovenia a zlepšenia vzťahu matky s maloletými deťmi v rozsahu 30 hodín. Je pravda, že rodičia ako aj mal. deti sa v priebehu konania podrobili poradenstvu avšak ani toto neprispelo k zlepšeniu vzťahov, napriek tomu má súd za to, že v poradenstve je potrebné pokračovať, pretože nechať rodinu „voľne plávať“, bez podania pomocnej ruky, nechajúc na rodičoch dobrovoľné vyhľadanie pomoci, by neprinieslo žiadny výsledok a priepasť medzi rodičmi a medzi mal. Q.om a mal. Z. a ich matkou, by sa naďalej závažnou rýchlosťou prehľbovala. Je však nepochybné, že pokiaľ rodičia nezačnú sami od seba, neuvedomia si dopad svojho správania na kvalitu ďalšieho života ich spoločných mal. detí, ani takéto poradenstvo neprinesie žiadny výsledok a to ani minimálny. Rodičia sami za seba viackrát v priebehu konania prezentovali, že s odbornou pomocou problém nemajú, prejavovali o ňu záujem, v niektorých prípadoch sa jej až dožadovali. Súd pri výbere zariadenia kontaktoval telefonicky viaceré subjekty, pričom výchovné opatrenie formou bezplatného poradenstva mohlo zabezpečiť z dostupných subjektov (ktoré zároveň ešte pomoc a poradenstvo v rodine neposkytovali) Centrum pre deti a rodinu Ružomberok. Po uplynutí obdobia, času na ktoré bolo výchovné opatrenie uložené, nie je vylúčená ani párová terapia prostredníctvom súkromného zariadenia, ktoré takéto služby poskytuje, ak si to situácia v rodine bude vyžadovať, pričom samotné Centrum v rámci poskytnutej pomoci, poradenstva odporučí rodičom (a vyhodnotí tiež v záverečnej správe) ďalšie vhodné riešenia podľa výsledkov poradenstva. Výhodou tohto opatrenia je, že súd po jeho uložení sleduje jeho vykonávanie, a to v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, v súčinnosti s príslušným zariadením, následne po uplynutí obdobia na ktoré bolo výchovné opatrenie uložené, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia, a to na základe správy, ktorú mu zariadenie doručí. Podľa záverov poradenstva rozhodne o aplikácii ďalších opatrení, pričom môže využiť napríklad predĺženie poradenstva, resp. jeho rozšírenie o nové ciele. Na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia, súd uložil rodičom a mal. deťom povinnosť spolupracovať z uvedeným zariadením, nakoľko z obsahu spisu vyplynuli určité problémy najmä na strane rodičov týkajúce sa rešpektovania prístupu a poskytnutej pomoci, postupov...vo vzťahu k zariadeniam, resp. jednotlivým osobám, ktoré pomoc poskytovali.

25. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým dieťa nie je schopné sa samo živiť. Kedy nastane tento stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a pod., t.z., že táto povinnosť rodičov nie je viazaná na dosiahnutie plnoletosti dieťaťa a má niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť. Druhou formou je poskytovanie vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhrádzanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd buď autoritatívnym rozhodnutím alebo schválením rodičovskej dohody. Toto rozhodnutie môže súd zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia pomery, pričom by malo ísť o podstatnú zmenu pomerov, ktorá môže byť odôvodnená buď subjektívne- okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne- vývojom životných nákladov.

26. Medzi rodičmi maloletých detí, nedošlo k dohode a to ani pokiaľ ide o výšku výživného napriek tomu, že zo strany otca bolo prezentované, že mu o výživné, resp. o jeho výšku nejde a túto ponecháva na rozhodnutí súdu. V tomto smere sa súd nestotožnil s návrhom matky ohľadne výšky výživného na mal. Q.a a mal. Z., ktorých osobnú starostlivosť zabezpečuje a naďalej aj po rozvode manželstva bude zabezpečovať otec (na čom sa obaja rodičia zhodli), keď matka mala za to, že primerané výživné na tieto mal. deti s prihliadnutím na jej majetkové pomery by bolo po 50 € na každé dieťa. Súd pri určení výšky výživného prihliadol najmä na odôvodnené potreby mal. detí a majetkové pomery ich rodičov. Z lustrácie v Soc. poisťovni, ako aj v dokladoch predložených rodičmi bolo zistené a tieto skutočnosti neboli ani sporné, že matka je zamestnaná od 01.09.2021 ako pedagogický zamestnanec na Strednej zdravotníckej škole Márie Terézie Schererovej v Ružomberku, s mesačným vymeriavacím základom 1.013,50 € za mesiace 1/2022 -6/2022, 1.044,01 € za mesiac 7/2022, 1.544,01 € za 8/2022, 1.044,01 € za 9/2022. Ako zamestnanec je vedená ešte v spoločnosti ADOS PROTECT- B, s.r.o. od 01.07.2020 s vymeriavacím základom od 01/2021 do 06/2022 vo výške 21,50 €. Otec je vedený ako zamestnanec v Zariadení pre seniorov a domov soc. služieb Liptovské Sliače od 01.06.2020, kde pracuje na pozícii riaditeľa tohto zariadenia s mesačným vymeriavacím základom 1.843 € za obdobie 7/2021 - 6/2022 s výnimkou mesiaca 11/2021, kde vymeriavací základ bol 6.443 € a mesiaca 12/2021 a 5/2022, kde vymeriavací základ bol 2.193 €. Okrem toho je otec zamestnancom Univerzitetnej nemocnice Martin od 05.09.2006, kde pracuje na skrátenej prac. úvazok (2-3 služby do mesiaca) ako zdravotnícky pracovník. Z potvrdenia o príjme matky od jej zamestnávateľa je zrejme jej čistý príjem vo výške 778,95 € za mesiace 1/2022 až 4/2022, vo výške 822 € za mesiace 5/2022 a 6/2022 €, 870 € v 7/2022, 1218,71 € v auguste 2022 a 870,20 € za mesiace 9/2022 a 10/2022. Od mája 2022 je matka poberateľkou daňového bonusu na jedno mal. dieťa, od apríla 2022 poberá prídavok na jedno dieťa, do novembra 2021 jej bol vyplácaný aj rodičovský príspevok na mal. K.a vo výške 378 €. Výdavky má matka spolu s mal. K.om na bývanie vo výške 104,92 € mesačne (aliquotná čiastka z celkových nákladov na domácnosť, v ktorej býva spolu s K.om a svojimi rodičmi), stravu vo výške 200 €, hygienu vo výške 25 € mesačne, mobilný telefón 16 €, benzín 100 € mesačne, platí leasing na osobný automobil zakúpený na firmu ADOS vo výške 255,58 €, poplatok za vedenie osobného účtu vo výške 6 €, poplatok za odvody v s.r.o. 13,90 € mesačne. Samostatné výdavky na K.a predstavujú jednorazový poplatok za MŠ 8 € (na zač. škol. roka), MŠ mesačne 38 € vrátane stravy, plavecký krúžok 125 € za pol roka (20,83 € mesačne), pohybový krúžok 22 € mesačne, futbal 10 €, krúžok anglického jazyka 12 € mesačne + jednorazový poplatok za pracovný zošit 6,50 €, lieky cca 16,76 € mesačne, podľa potreby, odporúčaná behaviorálna terapia 20 € jedno sedenie (odporúčané dve sedenia mesačne). Z potvrdenia o príjme otca je zrejme, že jeho mesačný príjem z Univerzitetnej nemocnice Martin, kde pracuje na skrátenej úvazok bol v čistom v 1/2022 vo výške 492,71 €, 2/2022 - 372,55 €, 3/2022 - 404,29 €, 4/2022 - 375,87 €, 5/2022- 272,22 €, 6/2022 - 339,92 €, 7/2022- 296,77 €, 8/2022 - 256,03 € a 9/2022 - 265,02 €. Príjem otca so Zariadenia pre seniorov a domov soc. služieb Liptovské Sliače bol vo výške 1.496,10€ v čistom v mesiaci 1/2022, 1.120,34 € v mesiaci február, marec a apríl/2022, 1.621,10 € v 5/2022, 1.379,99 € v 6/2022, 1466,82 € v mesiaci 7/2022. Z oznámenia o výške a zložení funkčného platu zo dňa 01.07.2022 je zrejme funkčný plat otca vo výške 1.891,50 €. Náklady otca a mal. detí sú vo výške asi 200 € strava a 150 € prispieva na bývanie rodičom, ktoré oni jemu a jeho dvom deťom v súčasnosti zabezpečujú. Okrem toho otec platí všetky náklady na dom, ktorý majú s matkou detí stále v bezpodielovom vlastníctve vrátane poisťky na tento dom. V tomto dome momentálne nik nebýva. Nakoľko však matka bráni v jeho predaji a bezpodielové spoluvlastníctvo ešte nebolo vysporiadané, je potrebné v tomto dome platiť aspoň základ,

tzv. udržiavacie poplatky a náklady, aby nedošlo k znehodnocovaniu danej nehnuteľnosti. Taktiež otec hradí splátky úverov (mesačné splátky vo výške 606,95 € - hypotéka, 115 € a 33,33 € - spotrebné úvery). Mal. Q. chodí na osemročné gymnázium (sekunda), venuje sa rôznym mimiškolským aktivitám (fitnes, bicyklovanie, plávanie,...). Stravuje sa v školskej jedálni, kde strava pre neho na mesiac stojí cca 40 €, hygienické potreby sú vo výške cca 15 €, náklady na oblečenie cca 60 € mesačne, chodí na doučovanie z angličtiny, nakoľko má s ňou problém a potrebuje doučovanie, kde jedna hodina stojí 12 € (mesačne 96 €), plavecký výcvik 130 € na pol roka s účasťou na plaveckých súťažiach (ktoré sa konajú v rôznych mestách Slovenska a niekedy počas sezóny, aj každú alebo každú druhú sobotu, kde treba zároveň deti dopraviť), kde štartovné predstavuje 5 € pre každú disciplínu (deti plávajú vždy viac disciplín). Jednorazový vstup do fitnesscentra stojí 5 €. Nosí okuliare, ktoré mu kúpil otec za 175 €, inak je jeho zdravotný stav dobrý. Mal. Z. má v podstate obdobné náklady ako Q., je však o tri roky mladšia. Chodí do 4.ročníka na základnej škole (prvý stupeň ZŠ), nosí okuliare, stravuje sa v školskej jedálni, navštevuje plavecký oddiel s účasťou na plaveckých súťažiach. Momentálne ona na doučovanie z angličtiny nechodí, najmä pre ich finančnú nákladnosť a tiež preto, že výraznejší problém s angličtinou v škole nemá. Taktiež nechodí do fitka. Jej okuliare stáli 103 €.

27. Je pravda, že otec má minimálne o 1 (s odmenami a ostatnými benefitmi aj takmer o 2/3) vyšší príjem ako matka, na druhej strane však zabezpečuje osobnú starostlivosť o dve mal. deti (školo povinné deti). Matka sa s deťmi, o ktoré sa osobne nestará v podstate nestretáva (v zmysle, že by s nimi trávila viac dní, alebo väčšinu dňa, kedy by mohla zabezpečovať ich potreby), nie však pre nezáujem z jej strany ale pre odmietavé stanovisko a postoj mal. detí. Všetky tri maloleté deti majú aj viacero mimoškolských aktivít, v ktorých nebráni ani jeden rodič detí a to aj napriek ich nákladnosti, či už z časového, organizačného alebo finančného hľadiska. V tejto časti náklady mal. detí rodičia nerozporovali. Súd matke určil povinnosť prispievať na výživné na mal. Z. vo výške 100 € mesačne a na mal. Q. a 120 €, mal za to že takto určené výživné je s prihliadnutím na majetkové pomery matky primerané a je v jej schopnostiach a možnostiach takéto výživné platiť. Súd sa nestotožnil s návrhom matky, pokiaľ ide o výšku výživného (50 € na jedno dieťa), nakoľko takéto výživné by bolo neprimerané nízke. Súd zobral do úvahy, že príjem matky nie je vysoký, avšak aj z takéhoto príjmu, je možné platiť výživné aspoň vo výške ako ho súd určil, pričom takéto výživné určite nepokryje ani polovicu nákladov na mal. deti, ktoré však vie vo zvyšnej časti zabezpečiť otec, ktorého príjem je nadštandardný a podstatne vyšší ako príjem matky, na druhej strane aj náklady otca sú podstatne vyššie. Pokiaľ ide o výdavky, ktoré si vyúčtovala matka, súd sa nemohol stotožniť s výdavkom 255,58 € ako plátbou leasingu na osobný automobil, ktorý nikto z rodičov nevyužíva, či už pre potreby svoje alebo svojich detí a taktiež ani jeden z rodičov, prípadne detí nie je jeho vlastníkom. Taktiež sa súd nestotožnil z argumentáciou otca ohľadne rovnakého vzdelania a z toho plynúcich možností matky nájsť si výhodnejšie platené zamestnanie. Je pravda, že ako zdravotná sestra by matka zarobila podstatne viac, na druhej strane aj matku a otca museli vzdelávať pedagógovia, bez ktorých by nevyštudovali a aj keď za nižší príjem, odovzdali im svoje vedomosti, aby sa následne oni v danej oblasti uplatnili, resp. vzdelávali ďalej. Je dôležité spomenúť, že pokiaľ rodičia ako manželia žili v spoločnej domácnosti, bol to práve otec, ktorý mal vytvorené lepšie podmienky budovať si kariéru a to aj na úkor matky, ktorá musela zabezpečiť aj chod domácnosti, bežnú starostlivosť o deti, starostlivosť počas chorôb u detí (OČR),... Súd myslí aj na absolútnu prednosť výživného, teda, že potreby detí musia byť zabezpečené, čo bolo odzrkadlené aj na výške výživného určeného matke, ktoré nie je v minimálnej výške (ani vo výške po 50 € ako ho navrhla matka) a je schopné pokryť minimálne základné potreby mal. detí, s pomocou otca detí, ktorý zabezpečuje najmä osobnú starostlivosť o mal. deti pri životnej úrovni, ktorá je vyššia ako životná úroveň matky. Ak by však matka nemala dostatočné finančné prostriedky ani na platenie takto určeného výživného, za stavu, že nebude zabezpečovať výlučnú osobnú starostlivosť o žiadne z detí, bude mať viac možností uplatniť sa vo vyštudovanom odbore aj s vyšším príjmom ako dosahuje doteraz a platiť tak vyššie výživné na mal. deti.

28. Pokiaľ ide o výživné na mal. K. a, súd konštatuje, že napriek tomu, že mal. bol zverený do striedavej osobnej starostlivosti obom rodičom, vzhľadom na potrebu určiť výživné aj na mal. dieťa v striedavej starostlivosti a to otcovi maloletého, ktorého príjem je podstatne vyšší ako príjem matky. Pri určení výšky výživného bolo smerodajné najmä určenie mesačných nákladov maloletého, ktoré nie sú bežného charakteru (strava, oblečenie, bývanie, hygiena,...), v zmysle, že každý z rodičov zabezpečí starostlivosť o dieťa v čase, keď sa má oň osobne starať, ktoré matka maloletého vyčíslila nasledovne: jednorazový poplatok za MŠ 8 € (na zač. škol. roka), MŠ mesačne 38 € vrátane stravy, plavecký krúžok 125 € za pol roka (20,83 € mesačne) + plavecké potreby, pohybový krúžok 22 € mesačne, futbal 10 € + športové potreby, krúžok anglického jazyka 12 € mesačne + jednorazový poplatok za pracovný zošit 6,50 €,

odporúčaná behaviorálna terapia 20 € jedno sedenie (odporúčané dve sedenia mesačne). Tieto výdavky boli ustálené na sumu 150 € mesačne, keď na otázku súdu matka uviedla, že tieto platí ona. Súd následne uložil otcovi povinnosť prispievať na mal. K.a počas trvania striedavej osobnej starostlivosti výživným vo výške 100 € mesačne, čo sú dve tretiny ostatných nákladov mal. K.a, nakoľko otec má približne o 2/3 vyšší príjem ako je príjem matky, pričom matka z tohto výživného bude aj naďalej platiť vyššie špecifikované náklady mal. K.a, aby medzi rodičmi mal. nevznikali rozpory a konflikty, kto mal tieto náklady zaplatiť. Zároveň súd určil, že počas trvania striedavej starostlivosti k mal. K.ovi, bude poberateľkou daňového bonusu a rodinného prídavku na mal. K.a matka.

29. Zo strany matky boli navrhnuté ďalšie dôkazy, tieto však súd nevykonával, nakoľko mal zato, že z doteraz zistených skutočností, je možné vo veci rozhodnúť, pričom vykonanie ďalšieho dokazovania by neprineslo iné rozhodnutie vo veci, konanie by sa ďalej neprímerane predlžovalo, čím by najviac trpeli práve maloleté deti, ktoré potrebujú stabilitu výchovného prostredia, osobný priestor pre spracovanie prežitých udalostí, ...čo v prípade pretrvávajúceho rozvodového konania nie je možné, nakoľko rodičia vedome, či nevedome prenášajú na deti svoje konflikty, frustráciu, nervozitu, neistotu,... a v neposlednom rade je tým ďalej okrem iného narušovaný vzťah matky s mal. deťmi.

30. V tomto konaní vznikli štátu trovy znalečného spolu vo výške 733,37 eur, t.j. za znalecký posudok v sume 636,48 eur (uznesenie č.k. 11P/79/2021-634 zo dňa 17.08.2022) a za výsluch znalca na pojednávaní 96,89 eur (uznesenie č.k. 11P/79/2021 - 850 zo dňa 04.11.2022), ktoré boli hradené z rozpočtových prostriedkov tunajšieho súdu, nakoľko neboli kryté zloženými preddavkami, preto má štát nárok na ich náhradu, a to voči obom rodičom, keď znalecké dokazovanie bolo nariadené na ich návrh a v ich záujme.

31. O trovách konania, súd rozhodol v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku CMP a vyslovil, že žiadne z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, nakoľko v danom konaní nezistil žiadne také závažné okolnosti, na základe ktorých by bolo potrebné niektorého z účastníkov konania zaviazat' na úhradu trov konania voči inému z účastníkov.

Poučenie:

Proti rozsudku súdu prvej inštancie možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Ružomberok písomne v 3 vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods.1,2 CSP) - a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania - uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods.1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods.1,2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na uskutočnenie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov; ak ide o rozhodnutie vo veciach maloletých

detí - rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do 3 mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.